

Katajanokan ja Kruununhaan aluesuunnitelma 2013-2022

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Teksti: Meri Mannerla-Magnusson, Marko Ranta
Visualisointi: Anna Ryymin, Jyrki Ulvila
Taitto: Meri Mannerla-Magnusson
Kuvat: Anna Ryymin, Marko Ranta, Meri Mannerla-Magnusson
Kartta-aineistot © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (016/2013)
ISBN: 978-952-272-481-6 (painettu versio)
978-952-272-482-3 (verkkoversio)
ISSN: 1238-9579
Painosmäärä: 100 kpl
Paino: Kopio Niini Oy, 2013

KATAJANOKAN JA KRUUNUNHAAN ALUESUUNNITELMA 2013-2022

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:7

ISBN: 978-952-272-481-6 (painettu versio)

ISBN: 978-952-272-482-3 (verkkoversio)

Helsinki 2013

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	5
SAMMANDRAG.....	7
I JOHDANTO	11
1.1 ALUESUUNNITELMAT YLEISTEN ALUEIDEN KEHITTÄMISEN TYÖVÄLINEENÄ.....	11
1.2 TYÖRYHMÄ.....	11
1.3 SUUNNITTELUALUE.....	12
1.3.1 SUUNNITTELUALUEEN RAJAUS JA YLEISKUVAUS	12
1.3.2 SUUNNITTELUPROSESSI JA ASUKAS- JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	16
2 LÄHTÖKOHDAT	19
2.1 KAAVOITUSTILANNE JA NYKYINEN MAANKÄYTTÖ.....	19
2.1.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	19
2.1.2 MAAKUNTAKAAVA.....	20
2.1.3 YLEISKAAVA.....	20
2.1.4 ASEMAKAAVA.....	23
2.2 AJANKOHTAISET HANKKEET JA SUUNNITELMAT	24
2.2.1 ASEMAKAAVOITUS- JA LIKENNESUUNNITTELUHANKKEET.....	24
2.2.2 MUUT SUUNNITTELUUN VAIKUTTAVAT HANKKEET JA SUUNNITELMAT	24
2.3 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT KOHTEET	24
2.3.1 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEET	24
2.3.2 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT LUONTOKOHTEET	26
2.4 KÄYTTÄJÄKYSÉLYN TULOKSET JA ASUKASPALAUTE	27
2.5 YLEISTEN ALUEIDEN KUNTO	30
2.5.1 KADUT	30
2.5.2 VIHERALUEET	36
2.6 TARVESELVITYS.....	38
2.6.1 KATUALUEET.....	38
2.6.2 VIHERALUEET	42
2.6.3 HOITOLUOKITUKSET	44
2.6.4 PALVELUT	45
2.6.5 REITISTÖ	46

2.6.6	VALAISTUS	46
3	SUUNNITELMA.....	49
3.1	YLEISTEN ALUEIDEN KEHITTÄMISTAVOITTEET JA –PERIAATTEET	49
3.1.1	SUUNNITTELUALUEEN KEHITTÄMISVISIO	49
3.1.2	KÄVELY- JA PYÖRÄREITIT	50
3.1.3	TOIMINNALLISET ALUEET	52
3.1.4	ARVOYMPÄRISTÖT	54
3.1.5	MATERIAALIT	54
3.1.6	KALUSTEET JA VARUSTEET	55
3.1.7	KASVILLISUUS	55
3.1.8	VESIALUEET, HULE- JA PIENVEDET SEKÄ TULVASUOJELU	56
3.1.9	ALUEIDEN KÄYTTÖ JA TAPAHTUMAHALLINTA	56
3.1.10	JULKINEN TAIDE JA MUISTOMERKIT	57
3.2	YLLÄPITO	58
3.2.1	HOITOLUOKITUKSET	58
3.2.2	YLLÄPIDON PAINOPISTEALUEET	58
3.2.3	KATUALUEIDEN YLLÄPITO	58
3.2.4	VIHERALUEIDEN YLLÄPITO	58
3.2.5	PUHTAANAPITO.....	59
3.3	TALVIKUNNOSSAPITO.....	59
3.3.1	LUMILOGISTIIKKA	59
3.4	ESITETYT PERUSKORJAUS- JA KUNNOSTUSHANKKEET	62
3.4.1	HANKKEIDEN YLEISKUVAUS JA KIIREELLISYYSJÄRJESTYS	62
3.4.2	KATUALUEIDEN PERUSKORJAUSHANKKEET	64
3.4.3	KATUALUEIDEN KUNNOSTUSHANKKEET	68
3.4.4	VIHERALUEIDEN PERUSKORJAUSHANKKEET	70
3.4.5	VIHERALUEIDEN KUNNOSTUSHANKKEET.....	74
3.4.6	JATKOSELVITYS JA -SUUNNITTELUTARPEET	75
4	RAHOITUSTARVE.....	79
4.1	KOKONAISRAHOITUSTARVE.....	79
4.2	ESITETTYJEN HANKKEIDEN KUSTANNUKSET	79
4.3	YLLÄPITO- JA HOITOKUSTANNUKSET.....	79
	LÄHTEET	83

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä hyväksyi Katajanokan ja Kruununhaan aluesuunnitelman linjaukset, painotukset ja kustannusraamin huhtikuussa 2013. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman 14.5.2013 ohjeellisenä noudatettavaksi.

Suunnitelman laatiminen ja osallistajat

Aluesuunnittelun tavoitteena on kaupungin puistojen, ulkoilu- ja katualueiden, torien ja aukoiden laadun parantaminen ja monipuolistaminen tasavertaisesti eri kaupunginosissa.

Aluesuunnitelma laadittiin vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Katu- ja puisto-osasto järjesti syksyllä 2010 käyttäjäkyselyn, jonka vastausprosentti oli 34%. Vastausten perusteella alueen viheralueista on huolehdittu hyvin, mutta katujen ja jalkakäytävien ylläpidossa olisi parantamista. Suunnittelualueen helmiksi asukkaat nostivat Tervasaaren ja Pohjoisrannan. Yhteenveto asukaskyselyn tuloksista on ollut nähtävillä internetissä rakennusviraston [www-sivuilla](#). Palautetta on myös voinut antaa puhelimitse, kirjeitse, sähköpostilla, internetin kautta sekä asukastilaisuudessa. Alueen koulujen kanssa tehtiin yhteistyötä lasten ja nuorten äänen kuulemiseksi. Nuorisosiainkeskuksen kanssa järjestettiin syksyllä 2011 koululaistapaamisia, joissa koululaiset esittelivät oppitunneilla valmisteleman mielipiteet ja ideat yleisten alueiden kehittämiseksi. Oppilastyöt olivat esillä asukasillassa. Koululaisten ehdotukset on otettu huomioon hankesuunnitelmissa.

Asukkaille järjestettiin syyskuussa 2012 asukastilaisuus, jossa nykytilan analyysi ja alustava suunnitelmaluonnos esiteltiin. Hallintokuntiin ja muihin osallisiin oltiin yhteydessä suunnitteluprosessin aikana. Kaikki saatu palaute koottiin ja otettiin huomioon aluesuunnitelmaa laadittaessa. Yleisötilaisuuksista

ilmoitettiin paikallislehdissä, internetissä ja jakamalla kutsuja myös suunnittelualueen kotitalouksiin.

Suunnitelma ja hankkeiden kiireellisyys.

Suunnitelmassa esitetään kehittäväksi ensisijaisesti merenrantareittiä ja pihakatuja, koska tiiviisti rakennetuissa kaupunginosissa on vähän viheralueita. Rantareittin toimenpiteillä pyritään parantamaan reitin jatkuvuutta ja viihtyisyyttä. Pihakadut ovat asukkailla merkittäviä lähivirkistysalueita, joiden viihtyvyyttä pyritään parantamaan. Kiireisimmiksi peruskorjaushankkeiksi esitetään Laivastopuistoa, osaa Matruusinpuistosta sekä Meritullinkadun pohjoispään puistikkoa ja pihakatua. Lisäksi esitetään Kirjanpuiston ja Merikasarmipuiston peruskorjausta. Vähemmän kiireellisenä esitetään Tervasaaren kunnostusta. Katujen osalta peruskorjausta esitetään Kanavarannan, Pohjoisrannan – Siltavuorenrannan rantareitille sekä Siltavuorenpenkeeseen länsiosaan ja Meritullinkadun pohjoispäähän. Oikokadulle ja Tervasaarenkannakselle esitetään kunnostustoimenpiteitä. Lisäselvitysten laatimista ja jatkosuunnittelua esitetään Kauppatorille, Kanavakadulle, Katajanokanlaiturille, Kappelinesplanadille, Katajanokanpuistolle ja Säätöytalon puistikolle.

Viheralueille kohdistuvat kustannukset

Viheralueille kohdistuva kokonaiskustannus vuosiksi 2013–2022 on noin 4,9 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannukset vaihtelevat 36 000 eurosta 2,8 miljoonaan euroon. Hoitoluokkamutoksista ei tule merkittäviä kustannusvaikutuksia suunnittelukauden aikana.

Kaduille ja aukioille kohdistuvat kustannukset

Katujen peruskorjauksiin kohdistuvien hankkeiden kustannusarvio on noin 2,5 miljoonaa euroa.

Kustannukset yhteensä vuosille 2013-2022

Suunnittelualueelle kohdistuvat kustannukset 10-vuotiskaudella ovat yhteensä noin 7,4 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa keskimäärin 740 000 euroa / vuosi.

SAMMANDRAG

Godkännande av planen

Gatu- och parkavdelningens ledningsgrupp godkände riktlinjerna, tyngdpunkterna och kostnadsramen för Skatuddens och Kronohagens områdesplan i april 2013. Nämnden för allmänna arbeten godkände planen 14.5.2013 som normativ.

Beredning av planen och deltagare

Målsättningen för områdesplaneringen är att kvaliteten på stadens parker, frilufts- och gatuområden, torg och öppna platser förbättras och blir mångsidigare jämlikt i olika stadsdelar.

Områdesplanen upprättades i växelverkan med invånare, organisationer, representanter för olika ämbetsverk samt andra intressentgrupper. Under hösten 2010 genomförde gatu- och parkavdelningen en enkätundersökning. Svarsprocenten var 34 procent. Enligt svaren har man tagit bra hand om grönområden, men inte gatuområden. Mest uppskattade områden visade sig vara Tjärholmen och Norra kajen.

Allmänheten har kunnat bekanta sig med sammanfattningen av boendeenkäten på byggnadskontorets internetsidor och även kunnat lämna feedback per telefon, brevledes, via e-post och internet samt vid boendemöten. Till sammans med Ungdomscentralen organiserades elevmöten, där eleverna presenterade sina åsikter och idéer över de allmänna områden under hösten 2011.

Under hösten 2012 anordnades ett möte för invånarna där man presenterade en analys av den nuvarande situationen och ett preliminärt utkast av planen. Representanter för ämbetsverk och andra berörda parter hördes under planeringsprocessen. All mottagen feedback samlades och beaktades vid upprättande av områdesplanen. Allmänna möten annonserades i lokal-

tidningar, på Internet och man delade även ut inbjudningar till hushållen på planeringsområdet.

Planen och projektens prioritet

I planen föreslår man, att i första hand utveckla strandrutten och gårdsgator, eftersom i de tätbebyggda stadsdelar finns det få grönområden. Marinparken, en del av Matrosparken och norra ändan av Sjötullsgatan samt dess park föreslås bli de mest akuta renoveringsprojekten. Dessutom föreslår man renovering av Bokparken och Marinkasernsparken. Som mindre akuta projekt anses upprustningen av Tjärholmen. Vad gäller gatorna föreslår man en renovering av strandrutten längs Kanalkajen, Norra kajen och Brobergskajen, västra ändan av Brobergsterrass och norra ändan av Sjötullsgatan. På Gengatan och Tjärholmsnäset föreslås förbättringar. Tilläggsutredningar och fortsatta planer föreslås på Salutorget, Kanalgatan, Skatuddskajen, Kappellesplanaden, Skatuddsparken och Ständerhusets park.

Kostnader för grönområden

De totala kostnaderna för grönområden under åren 2013- 2022 uppgår till cirka 4,9 miljoner euro. Kostnaderna för projekten varierar mellan 36 000 och 2,8 miljoner euro. Ändringar i vårdklassificeringen orsakar inte betydande kostnadsverkan.

Kostnader för gator och öppna platser

Uppskattningen av kostnaderna för upprustningsprojekten för gator uppgår till 2,5 miljoner euro.

Totala kostnader för åren 2013-2022

De totala kostnaderna för området under 10-årsperioden uppgår till cirka 7,4 miljoner euro, vilket betyder cirka 740 000 euro / år.

I JOHDANTO

I.1 Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkoston ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Strategisessa suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Tarkoituksena on koota havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

I.2 Työryhmä

Työ on laadittu maisema-arkkitehtitoimisto Studio Terra Oy:n toimesta, jossa työryhmään ovat kuuluneet maisema-arkkitehti Meri Mannerla-Magnusson ja maisema-arkkitehti yo. Anna Ryymin alikonsulttinaan katualueiden osalta Marko Ranta FINNMAP Infra Oy:stä. Työtä on ohjannut aluesuunnittelija Anu Kiiskinen HKR:n arkkitehtuuriosastolta. Lisäksi työryhmään ovat kuuluneet Marko Jylhänlehto (katualueet) ja Tarja Lahin (tiedottaminen ja vuorovaikutus) HKR:n arkkitehtuuriosastolta, sekä Hannu Airola Liikuntavirastosta. Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet Pekka Engblom HKR/Katu- ja puisto-osasto ylläpito, Pirjo Tujula Helsingin kaupunki projektinjohtaja/esteettömyys, Pekka Nikulainen KSV liikennesuunnittelu, Marko Härkönen KSV alueen arkkitehti, Sakari Montonen KSV liikenne, Anu Lamminpää KSV ympäristötoimisto, Sanna K. Koskinen Nuorisoasiainkeskus, Satu Lehtonen Helsingin Satama, Sarianne Silfverberg Studio Terra Oy ja Rauno Matila FINNMAP Infra Oy.

I.3 Suunnittelualue

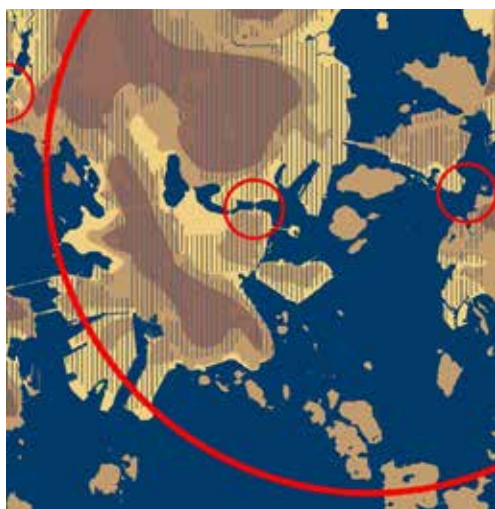
I.3.1 Suunnittelualueen rajaus ja yleiskuvaus

Katajanokan ja Kruununhaan kaupunginosat sijaitsevat Helsingin kantakaupungissa. Alue kuuluu Vironniemen peruspiiriin. Vironniemi on paitsi asuinalue, myös osa Helsingin ja koko Suomen hallinnollista keskusta. Kruununhaka on Ehrenströmin 1800-luvun alkupuolella laatiman asemakaavan ensimmäinen ja vanhin kaupunginosa. Katajanokka on 8. kaupunginosa.

Suurmaisemassa Katajanokka ja Kruununhaka sijaitsevat aivan Vanhankaupunginlahden ja merellä sijaitsevan saariketjun äärellä, kaupungin maisemallisessa keskuksessa. Hakaniemen sillan ympäristö, paikka josta Töölönlahti on yhteydessä mereen, muodostaa tärkeän maisemallisen solmukohtan.

Rakentamisen vuosikymmenet

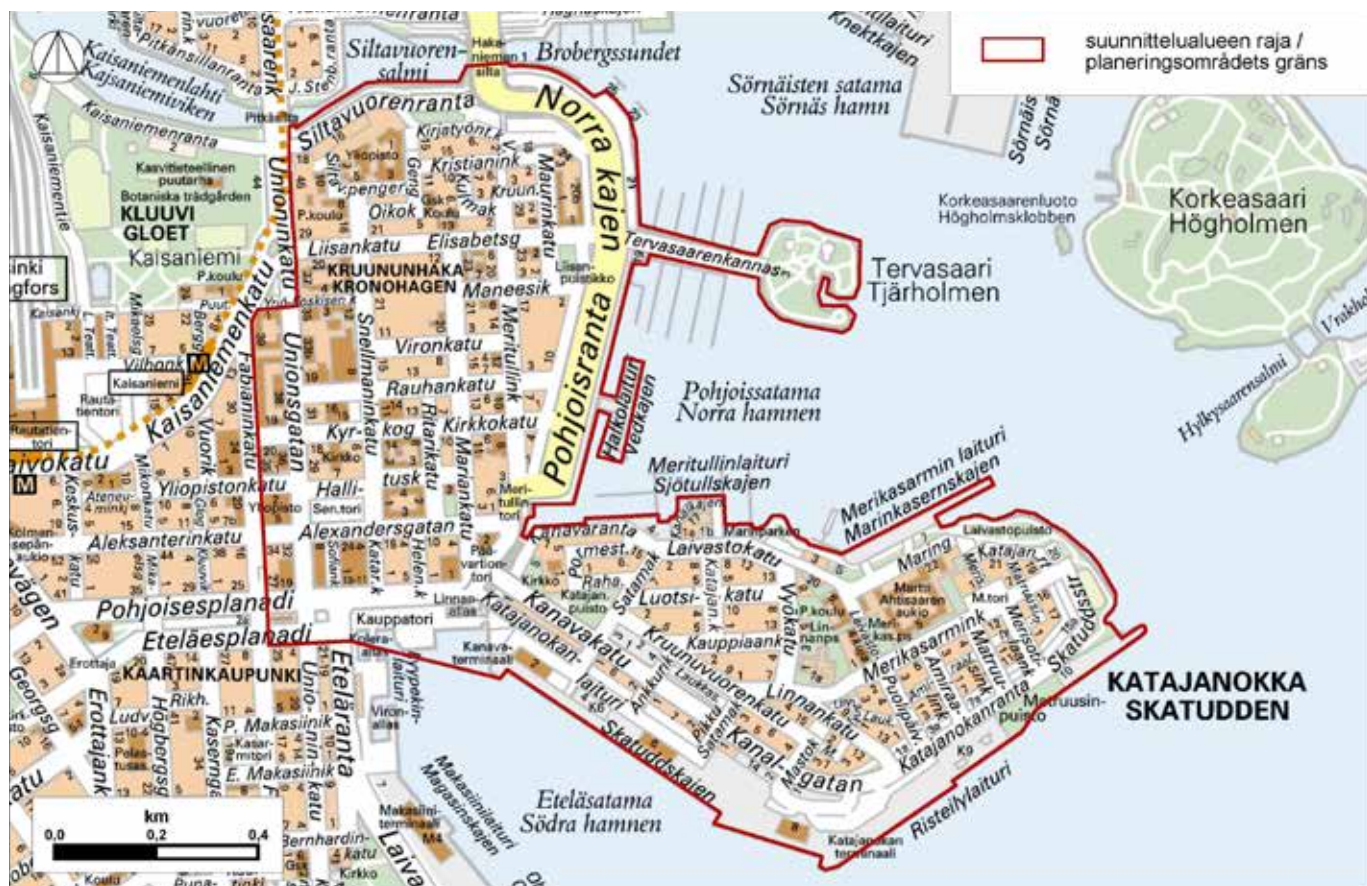

Ote Helsingin maisema-analysistä, Törrönen 2010.

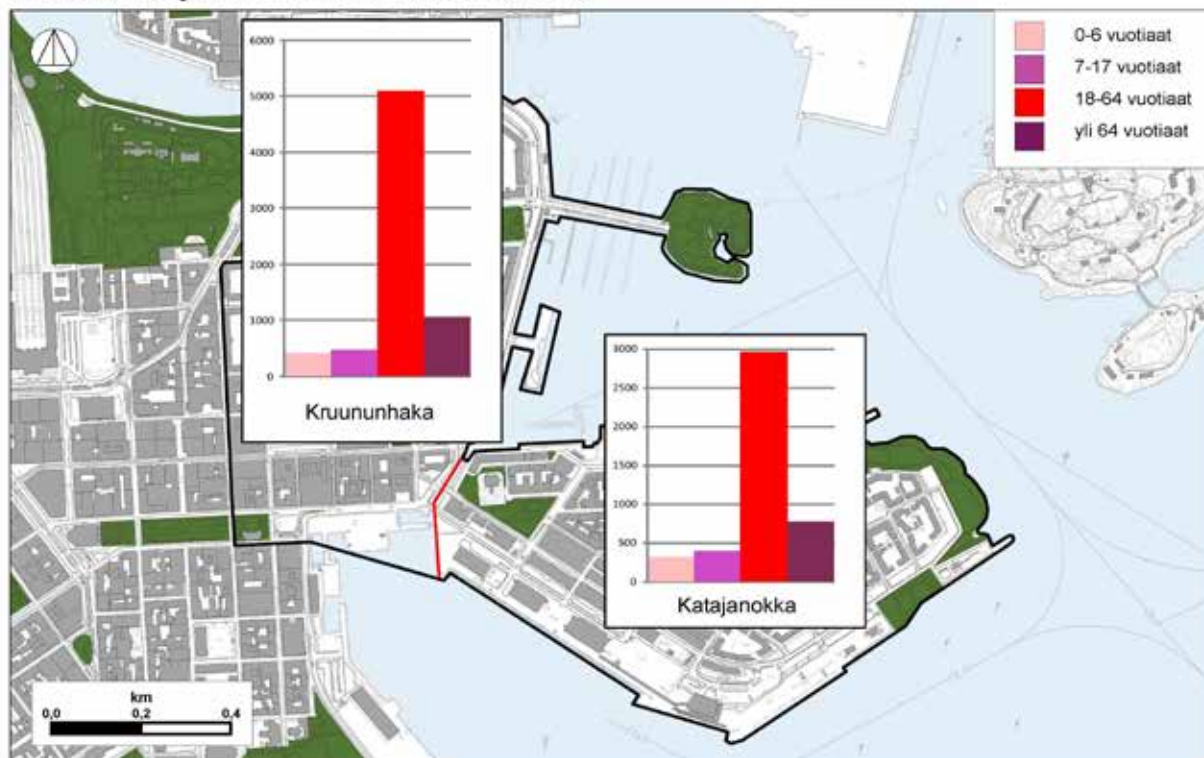
Katajanokalla on vilkas matkustajasatama ja vanhat makasiinit, joita on muutettu nykyaikaiseen käyttöön. Vanhan, suurelta osin 1900-luvun alun jugendarkkitehtuuria edustavan asutokannan lisäksi Katajanokan kärkeen valmistui 1980-luvun alussa merellinen asuinalue.

Kruununhaassa on Helsingin vanha empirekeskusta, Senaatintori ja sen ympärillä tuomiokirkko, yliopisto, valtioneuvoston linna sekä monia muita arvokkaita julkisia rakennuksia.

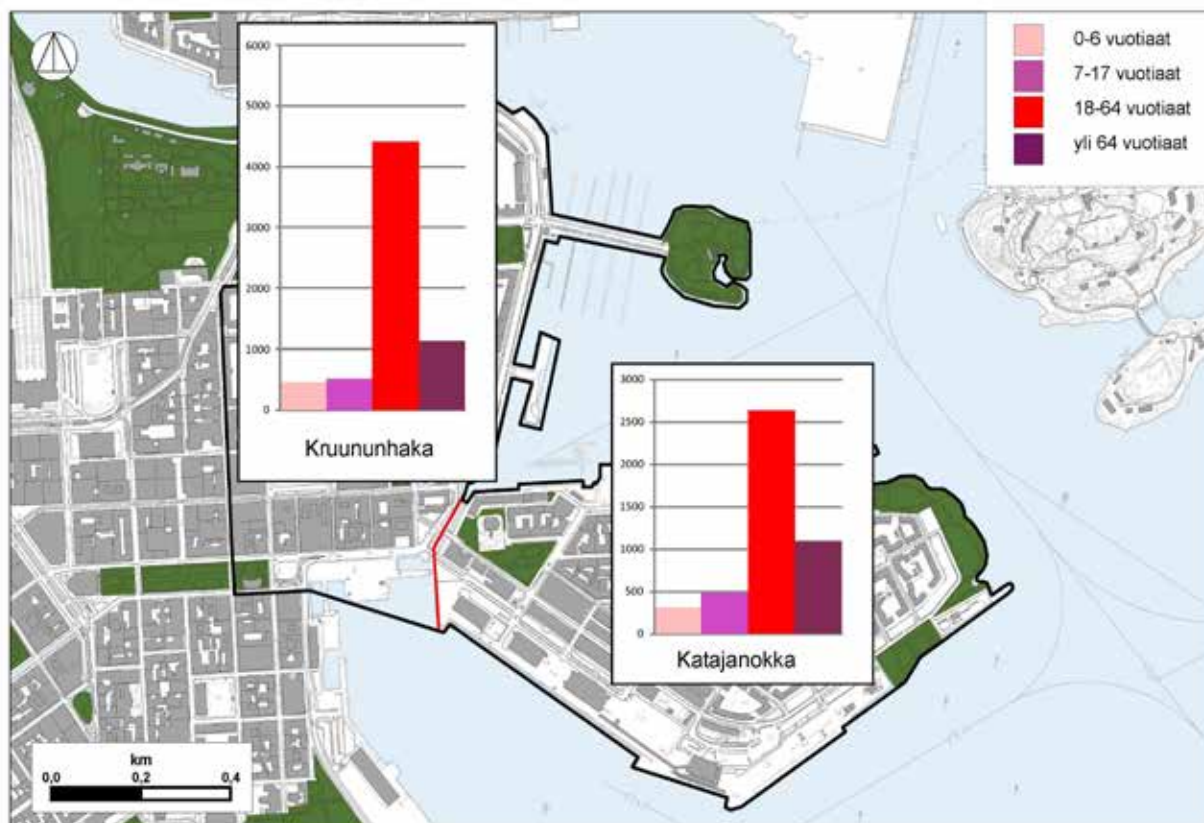
Kruununhaassa on 7046 asukasta ja Katajanokalla 4453 asukasta v. 2011. Suurin osa asukkaista on työikäisiä. Kouluikäisiä lapsia on noin 10% asukkaista, Kruununhaassa hieman vähemmän. Iäkkäämmän väestöosan, osuus nyt noin 15%, odotetaan kasvavan jonkin verran, erityisesti Katajanokalla.

Väestön ikäjakauma suunnittelualueella

Väestöennuste vuodelle 2021

Katajanokan ja Kruununhaan viheralueet voidaan karkeasti jakaa kahteen tyyppiin: historiallisiin kaupunkipuistikoihin ja rannoille tai kaupunkirakenteellisiin nivelkohtiin sijoittuviin viheralueisiin. Huomattava osa viheralueista lukeutuu myös ns. arvokohteisiin, eli ne ovat historiallisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä, edustavat tietyn aikakauden kaupunkirakennustaidetta, suunnitteluihanteita tai tunnettujen suunnittelijoiden tuotantoa.

VIHERALUEET:

1	KANAVAPUISTO
2	KAPPELIESPLANADI
3	KATAJANOKAN PUISTO
4	KIRJANPUISTO
5	LAIVASTOPUISTO
6	LIISANPUUSTIKKO
7	LINNANPUISTO
8	MATRUUSINPUISTO
9	MERIKASARMINPUISTO
10	MERITULLINKADUN PUISTIKKO
11	PORMESTARINKULMA
12	RITARITALON PUISTIKKO
13	SNELLMANNINAUKIO
14	SÄÄTYTALON PUISTO
15	TERVASAARI

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 023/2010

Suunnittelualueen puistojen ja viheralueiden pinta-ala on 11,7 hehtaaria. Osa ranta-alueista sisältyy yleiskaavassa määriteltyyn, laajaan Helsingin viheraluekokonaisuuteen.

Alueella on noin 20 km pituudelta erityyppisiä autokatuja ja 37 km jalkakäytäviä ja pyöräteitä. Myös torit ja aukiot lukeutuvat katualueisiin. Katualueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 36 hehtaaria, josta katuvihreän osuus on noin 1,6 hehtaaria.

1.3.2 Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmäyhteistyö

Aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Suunnittelun lähtötiedoksi toteutettiin asukaskysely syksyllä 2010. Kysely lähetettiin satunnaisotannalla 1000 talouteen ja vastausprosentti oli 34%. Rakennusviraston verkkosivuilla oli samanaikaisesti käynnissä avoin kysely, johon saatiin 147 vastausta.

Aluesuunnitelman laadinta aloitettiin konsulttityönä syksyllä 2011. Maastotyöt, lähtötietoihin perehtyminen ja eri viranomaisryhmien haastattelut tehtiin syksyn 2011 aikana. Työ- ja ohjausryhmän kokouksia pidettiin säännöllisesti työn kuluessa.

Asukkaat ja muut käyttäjät ovat voineet kirjata huomioitaan myös Kerro kartalla –verkkopalvelussa. Asukaspalautetta ja suoria yhteydenottoja on saatu myös mm. sähköpostilla.

Kruununhaan asukasforum järjestettiin huhtikuussa 2011. Käydyissä keskusteluissa toivottiin, että lasten ja nuorten ympäristöjen suunnitteluun kiinnitetäisiin erityistä huomiota.

Suunnittelun aikana osallistimme alueen koulujen nuoria yhdessä nuorisosiainkeskuksen ja koulujen opettajien kanssa. Koulujen oppilaista koostuvat työryhmät valmistelivat syksyn 2011 aikana esityksiä mielipiteistään ja kehittämisehdotuksistaan alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Saatua palautetta hyödynnettiin suunnittelussa.

Asukkaiden antamat tiedot ja palautteet osoittautuivat aluesuunnitelman tärkeimmäksi lähtötietoineistoksi. Palaute auttoi suunnittelijoita kohden-

Merikasarmipuisto edustaa 1980-luvun puistosuunnittelua Katajanokan vanhan ja uuden osan saumakohdassa.

tamaan huomionsa heti oikeisiin kohteisiin. Asukkailta saatuja toimenpide-ehdotuksia on kirjattu suoraan hankeohjelmiin.

Aluesuunnitelmaa esittelevä asukastilaisuus järjestettiin 5.9.2012.

Alueella ei ole luonnonhoitoalueita, joten luonnonhoitoryhmän käsittelyä ei ollut. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi Katajanokan ja Kruununhaan aluesuunnitelman ohjeellisesti noudatettavaksi 14.5.2013.

2 LÄHTÖKOHDAT

Aluesuunnittelun lähtökohtina ovat mm. kaupunginosien luonnonolot ja historia, maankäyttö ja kaava-suunnittelu, asukkaiden tarpeet ja toiveet, sekä maastossa tehdyt havainnot. Lähtötietona käytetty kirjallisuus on lueteltu julkaisun loppusivuilla.

2.1 Kaavoitustilanne ja nykyinen maankäyttö

Alueen keskeinen sijainti asettaa maankäytölle paljon odotuksia. Kaavoitus ja yksittäisten kohteiden suunnittelu tasapainoilevat kaupunkikuvan historiallisten arvojen suojelun ja modernin kaupunkielämän vaatimusten ristitulella. Kruununhaan ja Katajanokan rantasiluetit, erityisesti 1800-luvun kaupunkitaiteellinen kokonaisuus – Senaatintori, Esplanadi ja Kauppatori - sisältyvät merellisen Helsingin kansallismaisemaan (Putkonen 1993).

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat maankäytön kansallisen tason ohjausväline. Kulttuuriympäristöjen alueiden käytön suunnittelussa huomioidaan rakennettujen ympäristöjen lisäksi myös valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä muinaisjäänne-alueet.

Tarkastelualueelle sijoittuu Museoviraston vuonna 2009 laatiman listauksen mukaan kuusi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, ns. RKY-ympäristöä:

- Katajanokan vanha osa
- Esplanadi-Bulevardi
- Helsingin Aleksanterinkatu
- Senaatintori ympäristöineen
- Suomen Pankki, Kansallisarkisto ja Säätytalo
- Helsingin yliopiston rakennukset

2.1.2 Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa Katajanokka ja Kruununhaka kuuluvat keskustatoimintojen alueeseen (punainen alue), joka on lisäksi kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä (vaakaviivoitettu alue).

2.1.3 Yleiskaava

Helsingin yleiskaavassa 2002 Katajanokan ja Kruununhaan alue on kerrostalovaltaista, osin myös keskustatoimintojen sekä hallinnon ja julkisten palvelujen aluetta. Lähes koko tarkastelualue on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi.

Helsingin vihersormet ovat yleiskaavatasolla määriteltyjä viheraluekokonaisuuksia, jotka korostavat kaupungin eri osien maisemallista identiteettiä. Katajanokka ja Kruununhaka sijoittuvat näistä suurimman ja keskeisimmän, Helsingipuiston reunaan. Viheralueverkostossa alue kytkeytyy toisaalta myös Kaisaniemen puiston kautta Töölönlahdelle ja Keskuspuistoon.

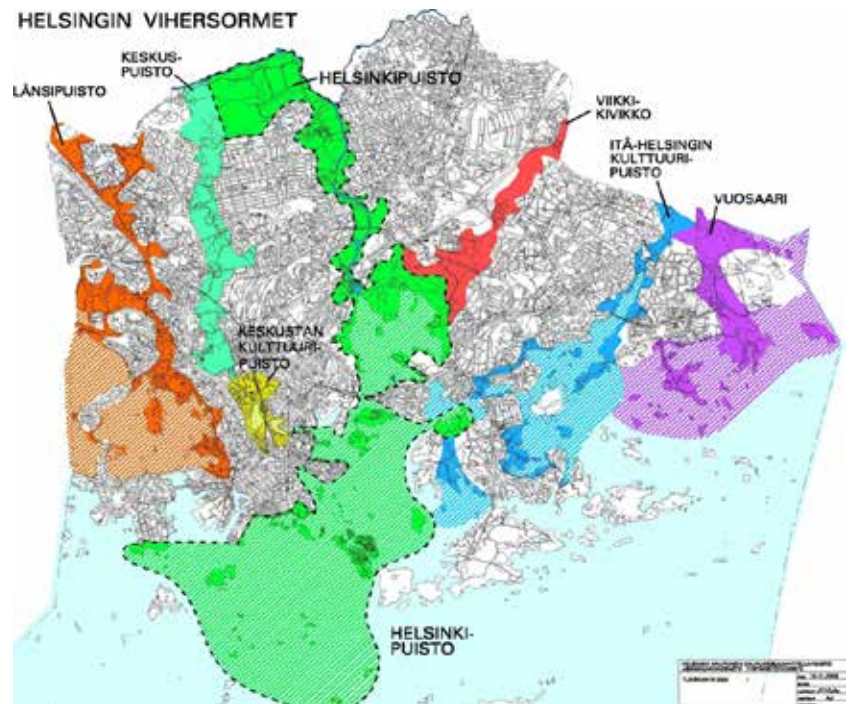
Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto järjesti syksyllä 2011 Eteläsatamaan kohdistuvan Kirjava satama – yleisen avoimen kansainvälisen ideakilpailun, jonka tulokset julkistetaan keväällä 2012.

Ote maakuntakaavasta.

Ote Helsingin yleiskaavasta 2002. Vioviivitus tarkoittaa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Kartalle piirretty kehys merkitsee kävelykeskustaa. Kruununhaan rannat ja Katajanokan pohjoisranta on merkitty virkistysalueeksi. Katajanokanpuisto on merkitty kaupunkipuistoksi. Helsingipuiston läntinen reuna on merkitty karttaan vihreiden ympyröiden ketjuna.

Helsingin vihersormet, yleiskaava 2002

Ote viheraluerakenteesta, Helsingin yleiskaava 2002. Kaisaniemen puisto kuuluu Keskustan kulttuuripuistoon. Tervasaari on merkitty kaupunkimaiseman kannalta merkittäväksi viheralueeksi. Tumman vihreällä on esitetty viheralueita yhdistävät väylät, joilla on tärkeä merkitys viheraluerakenteessa.

Miljööttyypit

Tiedot Helsingin kaupungin yleiskaava 2002:n liitekartasta

Maisemakulttuuri

Tiedot Helsingin kaupungin yleiskaava 2002:n liitekartasta

2.1.4 Asemakaava

Katajanokka ja Kruununhaka ovat Helsingin vanhinta osaa, jossa asemakaavoitus on vanhaa ja kerroksellista. Vireillä on yksittäisiin kiinteistöihin liittyviä kaavamuutoksia (mm. hissien asentaminen historiallisiin porraskäytäviin), joilla ei kuitenkaan ole juurikaan vaikutusta yleisiin alueisiin. Katajanokan kärjessä on yksi kaavoittamaton alue.

Alueella on valtion omistuksessa olevia, puistoiksi kaavoitettuja alueita Katajanokan Laivastopuistossa ja Linnanpuiston pohjoispäässä. Toisaalta on kiinteistöpihoja, joita kaupunki ylläpitää puistoina pitkien vuokrasopimusten perusteella, kuten Säätytalon ja Ritaritalon puistikot. Joitakin ranta-alueita on myös vuokrattu yksityiseen käyttöön, esimerkiksi Pohjoisrannassa sijaitsevalle venekerholle Tervasaarenkannaksen pohjoispuolella.

Työn yhteydessä on noussut esiin joitakin hallinnollisista rajoista johtuvia kysymyksiä. Asukkaille on kyselyssä esitetty karttaa johon kaavoitetut vihrealueet on merkitty vihreällä. Kuitenkin osa näistä alueista on yksityisessä omistuksessa tai hallinnassa siten, ettei rakennusvirasto voi nykyisin niiden kuntoon tai kehittämiseen vaikuttaa. Tällaisia alueita on ainakin Linnanpuiston pohjoisosassa, Laivastopuistossa Laivastokujan pohjoispäässä, sekä

Asemakaavoitus suunnittelualueella

Matruusinpuiston itäpäädyssä. Myös esimerkiksi Martti Ahtisaaren aukio Merikasarmin sisäpihalla mielletään julkiseksi katutilaksi. Lisäksi katualueilla ja rannoilla on mm. venekerhojen käyttöön vuokrattuja alueita, sekä tietenkin asukkaita kokonaan pois rajattuja satama-alueita.

2.2 Ajankohtaiset hankkeet ja suunnitelmat

Alueelle on käynnissä eritasoisia kehittämis- ja kaavoitushankkeita, joiden puitteissa on esitetty toimenpiteitä tai tehty idealuonnoksia. Esimerkkejä alueelle kohdistuvista viimeaikaisista tällaisista suunnitelmista ovat Torikortteleiden kehittäminen (johon sisältyy myös ympäröiviä katualueita), Eteläsatamaan ja Kauppatorille kohdistuva Kirjava satama –arkkitehtuurikilpailu, Kanavaterminalin tontille kohdistuvat hanke-ehdotukset, Hakaniemen sillan uudelleen suunnittelu ja mahdollinen madaltaminen, Kruununsillat-projektin joukkoliikenneyhteys Tervasaaren kannakselta Sompasaareen. Helsingin suunnittelu kohdistuu Kruununhaan ja Katajanokan itä- ja pohjoisrantaan.

2.2.1 Asemakaavoitus- ja liikennesuunnitteluhankkeet

- Kruununsillat
- Kanavakadun kääntymiskaista

2.2.2 Muut suunnitteluun vaikuttavat hankkeet ja suunnitelmat

Lähi vuosina kunnostettavat kadut ja puistot (HKR):

- 2013 Laukkaasarekatu, uudisrakentamiskohde; katurakenteiden ja päällysteiden kunnostus
- 2016 Hakaniemensilta ja Siltavuorenranta
- Unioninkadun valaistus
- Senaatintorin valaistus

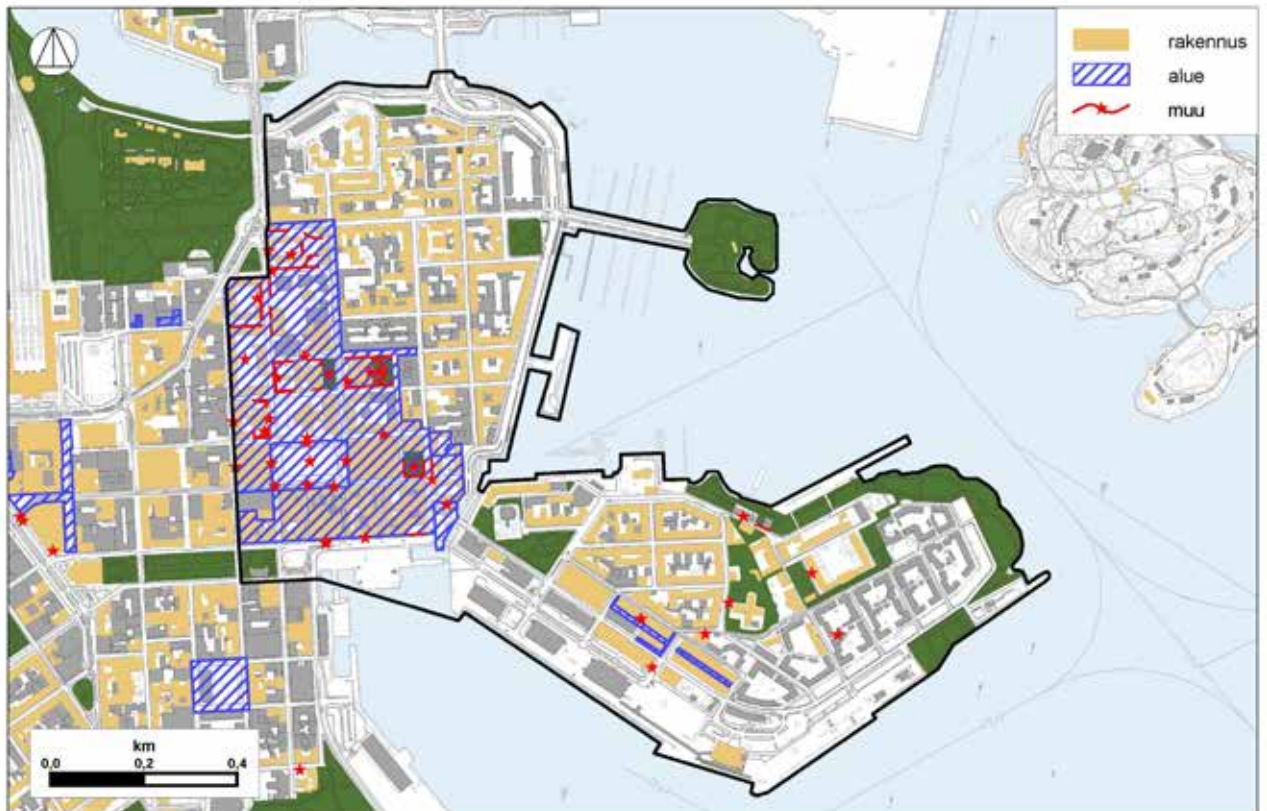
2.3 Arvokkaat ja suojellut kohteet

2.3.1 Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet

Alueella on sekä valtakunnallisesti että asemakaavalla suojeltuja kohteita ja ympäristökokonaisuuksia. Maakuntakaavassa ja yleiskaavassa lähes koko alue on merkitty arvokkaaksi. Kruununhaassa ainoastaan Siltavuorenranta, Pohjoisrannan pohjoispää ja Halkolaituri ovat vailla maakuntakaavaa tarkempaa arvomerkitä. Katajanokan 1980-luvun asuinalue, Matruusinpuisto ja Katajanokanranta satamalaitureineen ovat vailla tarkempia arvomerkitöjä.

Laaja muinaisjäännösalue kartalla on Vironniemen Helsingin vanha asemakaava-alue 1640-luvulta, jolloin Helsinki siirrettiin Vanhastakaupungista Vironniemelle. Vanha kaupunkialue sijaitsee suurin piirtein Vironkadun, Kirkkokadun, Pohjoisrannan, Vuorikadun, Fabianinkadun ja Etelä-Esplanadin välisellä alueella.

Asemakaavalla suojellut kohteet

Suojelukohteet

Tiedot Museoviraston tietojärjestelmästä

2.3.2 Arvokkaat ja suojellut luontokohteet

Katajanokan ja Kruununhaan alueella ei ole arvokkaiksi määriteltyjä tai suojeltuja luontokohteita. Kirjanpuistossa on luonnonmuistomeriksi osoitettu vanha salava, samaa kantaa kuin Lasipalatsin poistettu ja uusi istutettu salava.

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 02/2010

2.4 Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute

Asukaskyselyssä syksyllä 2010 saatiin runsaasti palautetta ja kehittämisehdotuksia. Kysely lähetettiin 1 000 talouteen ja vastausprosentti oli 34%. Samanaikaisesti oli internetissä Digium-kysely, johon tuli 1 47 vastausta.

Kyselyissä esille nousivat sekä arvokkaimpina että eniten kohennusta kaipaavina seuraavat viheralueet:

- Laivastopuisto (kohde 5)
- Katajanokanranta ja Matruusinpuisto (kohde 8)
- Siltavuorenranta kokonaisuutena (katu, siltojen aluset ja puistokohde 4)
- Tervasaari (kohde 15)

Katajanokan ja Kruununhaan puistoista on asukkaiden mielestä huolehdittu hyvin, mutta katujen ja jalkakäytävien hoitoon ollaan tyytymättömpiä. Suunnittelualueen helmi on Tervasaari.

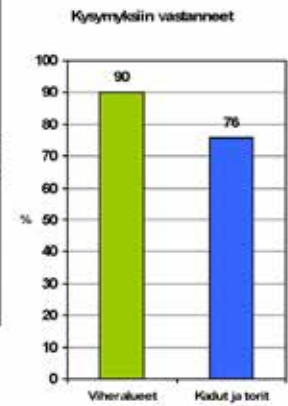
Muita hienoja kohteita ovat viheralueet 5 Laivapuisto ja 6 Liisanpuistikko sekä Senaatintori. Luonnonarvoiltaan ja maisemiltaan selvästi arvostetuin viheralue on 15 Tervasaari. Kaduista ja toreista parhaiten suunniteltuna ja toimivimpana pidetään Pohjoisrantaa. Parhaat kohtauspaikat ovat viheralueet 2 Kappeliesplanadi ja 15 Tervasaari. Kaduista ja toreista mukavimmat kohtaamispaikat ovat Kauppatori, Senaatintori ja Pohjoisesplanadi.

Kiireisimmän kunnostusta ja hoitotoimia kaipaavia viheralueita ovat 5 Laivastopuisto, 4 Kirjanpuisto, 8 Matruusinpuisto, 10 Meritullinkadun puistikko, 15 Tervasaari, 12 Ritaritalon puistikko ja 9 Merikasarmipuisto. Kaduista ja toreista kiireellisimmän kunnostustoimia kaipaa vastaajien mielestä Siltavuorenranta. Huonosti valaistuina pidetään eniten Siltavuorenrantaa ja Katajanokanrantaa. Heikoin näkyvyys on Katajanokanrannassa. Eniten mainintoja huonosta auraamisesta ja liukkauden torjunnasta saa Meritullinkatu.

Epäsiisteimpiä ja roskaisimpia vastaajien mielestä ovat viheralueet 4 Kirjanpuisto ja 15 Tervasaari sekä Siltavuorenranta ja Kauppatori. Ylipäättään yli puolet kohteista saa mainintoja epäsiisteydestä ja roskaisuudesta. Kasvillisuus on huonoimmalla hoidettu alueilla 4 Kirjanpuisto ja 5 Laivastopuisto. Viheralue 5 Laivastopuisto saa eniten mainintoja liian vähäisestä kalusteiden määrästä ja valaisemattomasta puistokäytävästä.

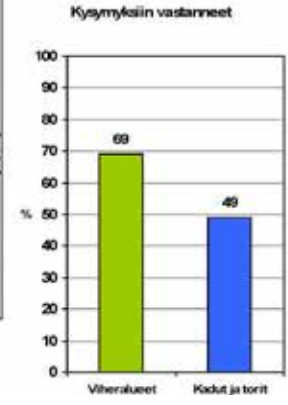
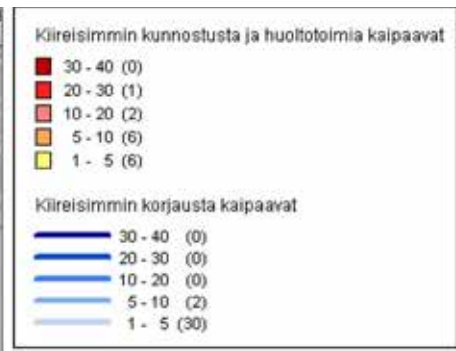
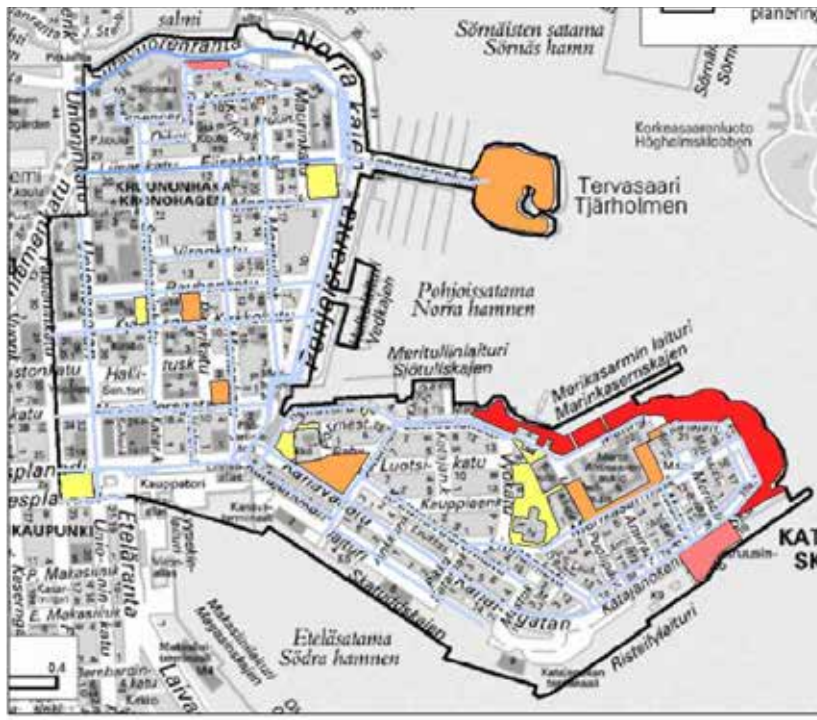
KYSELYSSÄ OLLEET VIHERALUEET:

1	KANAVAPUISTO
2	KAPPELIESPLANADI
3	KATAJANOKAN PUISTO
4	KIRJANPUISTO
5	LAIVASTOPUISTO
6	LIISANPUISTIKKO
7	LINNANPUISTO
8	MATRUUSINPUISTO
9	MERIKASARMINPUISTO
10	MERITULLINKADUN PUISTIKKO
11	PORMESTARINKULMA
12	RITARITALON PUISTIKKO
13	SNELLMANNINAUKIO
14	SÄÄTYTALON PUISTO
15	TERVASAARI

Selitteen väripalkit ovat prosenttiosuuksia vastaajista. Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta aluetta (puistoa/katualuetta) on kyseisen asteikon sisällä. Jos alueita ei ole, ei myöskään ko. väriä ole kuvassa.

Puistot on kuvattu vihreän ja katualueet sinisen eri sävyillä.

Selitteen väripalkit ovat prosenttiosuuksia vastaajista. Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta aluetta (puistoa/katualuetta) on kyseisen asteikon sisällä. Jos alueita ei ole, ei myöskään ko. väriä ole kuvassa.

Puistot on kuvattu keltaisen ja punaisen eri sävyillä ja kadut sinisen sävyillä

Viereinen sivu:

Asukaskyselyn tuloksia: Alueen viheralueiden "helmi" ja parhaiten toimivat kadut. Mitä tummemmalla värillä kohde on väritetty, sitä miellyttävämpänä asukkaat ovat sen kokeneet.

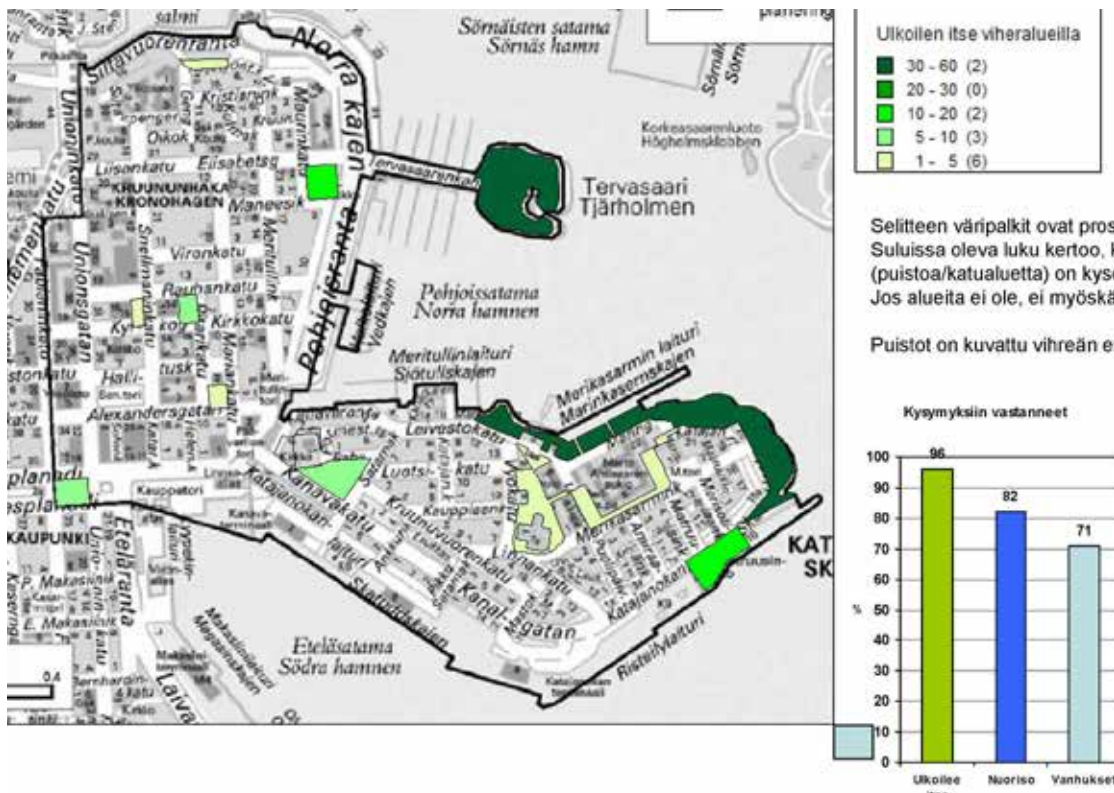
Alla: kiireellisimmin kunnostusta kaipaavat kohteet punaisella.

Kyselyyn vastanneet käyttävät itse eniten alueita 15 Tervasaari ja 5 Laivastopuisto. Nuorten arvioidaan ulkoilevan eniten viheralueella 15 Tervasaari. Vanhusten paikkoina pidetään puolestaan alueita 5 Laivastopuisto, 15 Tervasaari ja 6 Liisanpuistikko.

Katajanokan ja Kruununhaan kävely- ja pyöräreitit ovat asukkaiden mielestä enimmäkseen riittävän tasaisia ja helppokulkuisia kaikkien käyttöön. Vaikeakulkuisimpana pidetään Liisankatua, hurjastelevien autojen, nupukivien ja raitiovaunukiskojen takia. Lisäksi yhteydet Liisankadun molemmissa päissä Pohjoisrantaan ja Kaisaniemenkadulle koetaan hankaliksi ja hitaiksi pitkien liikennevalojen takia. Näissä risteyksissä liikenteenohjaus ei suosi kävely- ja pyöräliikennettä.

Yhdeksän vastaajaa kymmenestä on vähintään jokseenkin sitä mieltä, että alueen kaduilla ja viheralueilla on yleensä turvallista liikkua. Eniten turvattu- mutta koetaan viheralueella 5 Laivastopuisto, lähinnä huonon valaistuksen ja pimeyden vuoksi.

Asukaskyselyn tuloksia: Asukkaat käyttävät itse eniten Tervasaarta ja Laivastopuistoa.

2.5 Yleisten alueiden kunto

Alueella on syntyhistorialtaan ja käytöltään eri tyyppisiä katuja ja viheralueita. Lisäksi alueelle on syntynyt katu- ja viheralueiden välimuotoja, pihakatuja, kuten esimerkiksi Oikokatu ja Yrjö-Koskisen katu. Tiiviisti rakennetulla alueella kadut, torit, aukiot, sisäpihat, sillat ja satama-alueet täydentävät luontevasti viheralueverkostoa.

Viheralueet ja kadut kartoitettiin maastossa havainnoiden. Kohteiden kuntoa arvioitiin kolmiportaisen kuntoluokituksen avulla.

2.5.1 Kadut

Kadut ovat teknisesti pääosin varsin hyvässä kunnossa. Kaupunkikuvalliset ja historialliset arvot korostuvat monissa alueen kohteissa. Alkuperäisiä materiaaleja on paikoin korvattu nykyaikaisilla päällysteillä.

Päällysteet

Historiallisilla alueilla on paljon yksilöllisiä päällystemateriaaleja: laatat, poikittaissuunnassa vaihtelevat kiveykset ja erotuskaistat, hulevesikourut jne. Ajouradoilla on edelleen jonkin verran luonnonkiveyksiä.

Katajanokan kärjen 1980-luvun alueen kortteleita lävistäville jalankulkuraiteille on tyypillistä poikittaiset nupukiviraidat sekä reunassa kulkeva nupukivikouru hulevesien johtamiseksi. Kiveysten ja asfaltin rajapinta on pääsääntöisesti pysynyt hyvässä kunnossa. Raidoissa on havaittavissa pientä painumaa, mikä rajoittaa pyöräilijöiden nopeuksia. Nupukivikouru voi olla ongelmallinen pitää kunnossa. Kouruissa on painumia, kiviä on irtoillut ja esiintyy ruohottu-

Katujen kuntoluokitus tehtiin syksyllä 2011.

Huonokuntoisimmat kohteet merkittiin

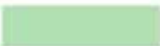
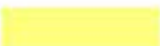

karttaan punaisella. Korjausta vaativat päällysteiden painumat / kohoumat on esitetty keltaisella.

KUNTOLUOKKA		KRITEERIT
1	Toimiva	<ul style="list-style-type: none">• Perusasiat kunnossa• Saattaa olla puutteita ja kulumia• Vauriot korjattavissa normaalin kunnossapidon toimin
2	Kunnostettava	<ul style="list-style-type: none">• Selkeitä puutteita jollain osa-alueella• Vaurioiden korjaaminen vaatii normaalia perusteellisempaa rakenteellista kunnossapitoa tai tehostettua ylläpitoa• Kunnostaminen ei vaadi suunnittelua• Käyttötarkoitus ei muutu
3	Peruskorjattava	<ul style="list-style-type: none">• Vakavia puutteita• Vauriot kokonaisvaltaisia, korjaaminen edellyttää suunnittelua• Käyttötarkoituksen muuttuminen• Liikenteelliset puutteet

KUNTOKARTTOITUS, KATUALUEET 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- 1. LUOKKA, kohde toimiva
- 2. LUOKKA, kohde kunnostettava
- 3. LUOKKA, kohde peruskorjattava

mista. Raitit on yleisesti kallistettu rakennuksen seinustalle, jossa toimimaton hulevesikoulu aiheuttaa riskitekijän myös rakennuksen rakenteille. Korjausta vaativat kohdat on esitetty oheisella kartalla.

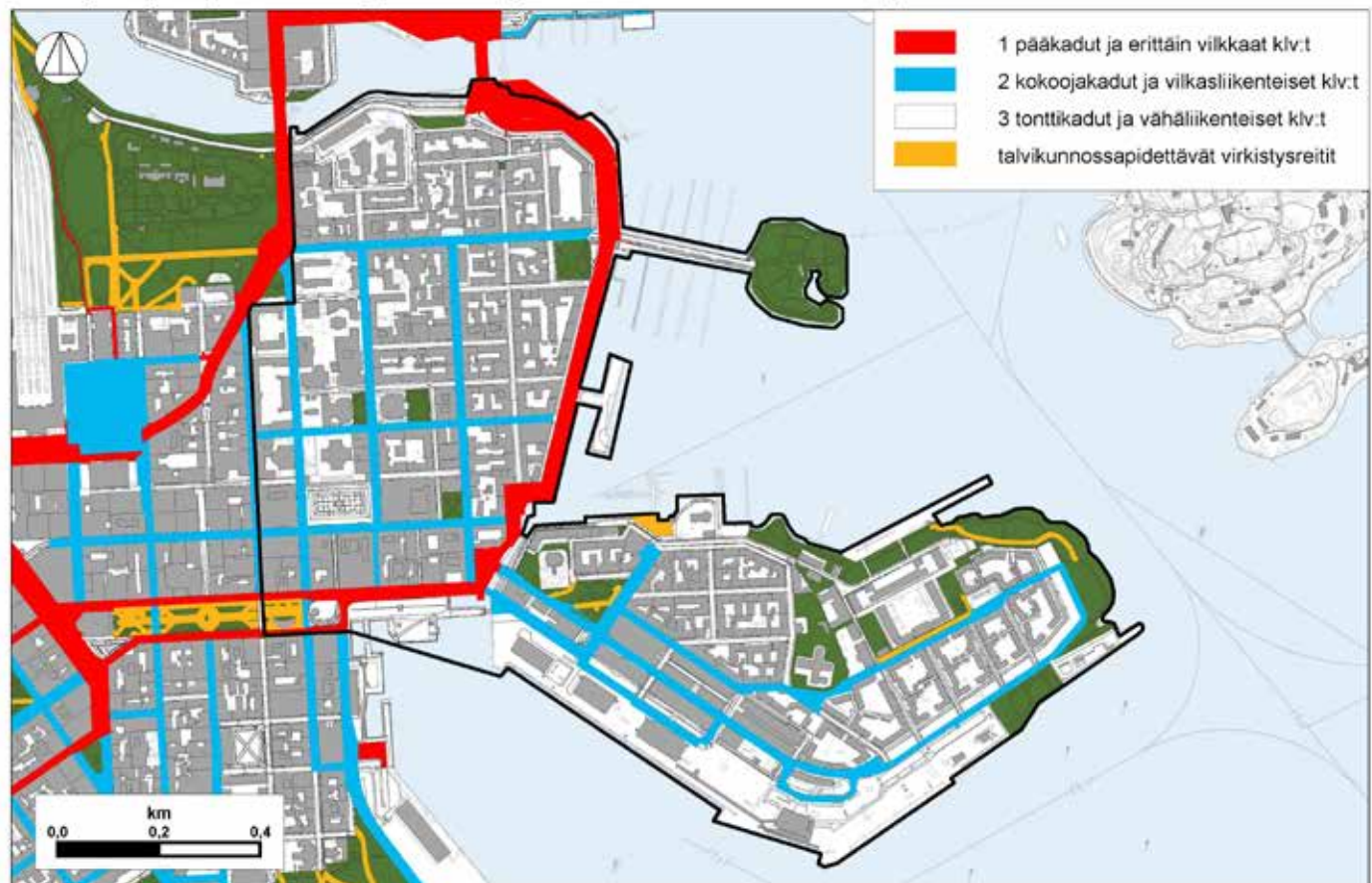
Suojateiden päällysteenä on paikoitellen käytetty betonikiveystä, vaikka ajorata on nupukiveetty. Nupukiveystä tasaisempi kulkupinta on esteettömyyden näkökulmasta hyvä asia. Betonikiveykset ovat paikoin pahasti kuluneet, ja osa kivistä irtoillut. Päällysteiden kuntoa heikentää myös paikkauksissa käytetty asfaltti tai valuasfaltti, joka on alkanut halkeilla.

Rakenteet

Yleisesti ottaen katurakenteet ovat hyvässä kunnossa, eikä niiden kunto ole aiheuttanut päällysteille vaurioita. Tyypillisimmillään painumia on syntynyt johto- ym. kaivantojen kohdilla. Selvästi havaitut kadun päällysteiden painumat / kohoumat ja siten rakenteiden uusimistarve on esitetty oheisella kartalla

Katujen ylläpitoluokat ja virkistysreittien talvikunnossapito vuonna 2011. Kartalla näkyy myös reittien jatkuminen Kaisaniemen puistoon.

Katujen ylläpitoluokat ja virkistysreittien talvikunnossapito

Reunatuot

Alueella on käytetty yksinomaan graniittireunakiviä. Osalla kaduista reunakiven pystysuoran osuuden näkymä on vähäinen tai olematon. Muutamissa kohdissa suojaiteiden reunakivet ovat liian korkeita. Havaitut puutteet on esitetty kartalla.

Liikenteen ohjaus

Yleisesti ottaen alueella on heikko ajoratamerkintöjen kunto. Erityisesti suojaiteimerkinnot ovat paikoitellen kuluneet lähes kokonaan pois.

Hulevesien ohjaus

Hulevesikaivojen kansistoja on paikoitellen liian ylhäällä. Myös rikkoontuneiden tai pintaan nähden ylös nousseiden kiveyskourujen toimimattomuus voi aiheuttaa lätäköitymistä.

Katuistutukset

Alueen kaduilla on niukasti tai ei lainkaan istutuksia. Harvat istutukset ovat pääasiassa puukujanteita. Katualueisiin sisältyvien kalliorinteiden ja rantapenkkojen kohdilla on myös pensasistutuksia. Katuistutusten ei havaittu aiheuttavan esteitä kulkuväylille.

Katupuut on inventoitu koko suunnittelualueella vuonna 2010. Suurin osa alueen katupuista on nuorehkoja lehmuksia. Merkittävimmät lehmuskujanteet ovat Pohjoisrannassa, Katajanokanlaiturilla, Kanavakadulla ja Katajanokanrannassa / Matruusinpuistossa. Päävartiontorilla kasvaa neljä iäkkäämpää lehmusta. Siltavuorenrannassa kasvaa jalavia, joita on täydennysistutettu syksyllä 2011. Merikasarmipuistossa Merikasarminkadun varrella on tammikuja ja Kanavarannassa neljä vaahteraa.

Katupuiden kasvualustat ovat paikoin painuneita, kuten Kanavakadulla, tai riittämättömän laajuisia, kuten Pohjoisrannassa. Pohjoisrannan puista on tekeillä tarkempi kuntokartoitus. Katuvihreään sisältyy myös pensasistutus- ja nurmialueita, erityisesti Pohjoisrannan pohjoispäässä, Siltavuorenrannassa, Kanavakadulla, Siltavuorenpenkereellä ja Oikokadulla. Kukkakasveja on ainoastaan Senaatintorilla ja Yrjö-Koskisen kadulla.

Alueella on paljon katuja ja liikennettä.

Vilkkaimpia pääkatuja ovat Pohjoisranta ja Pohjoisesplanadi. Kruununhaassa läpikulkuliikenteen aiheuttama meluhaitta on suuri, mutta umpikortteleiden ansiosta se rajoittuu kapealle alueelle.

Merikasarmin eteläisivulle istutettu tammikuja pehmentää pitkää Merikasarminkatua. Tiheään istutetut puut ovat alkaneet varjostaa pyöräily- ja kävelyreittiä. Hoitotoimien yhteydessä harkitaan rivin harventamista poistamalla joka toinen puuyksilö, jolloin puiden latvukset kehittyvät tasapainoisiksi.

Tieliikenteen päivämelu

Tieliikenteen yömelu

Keskiäänitaso (L_{Aeq}) yöllä (klo 22-7) kahden metrin korkeudella

2.5.2 Viheralueet

Viheralueita on alueella asukkaiden ja muiden käyttäjien lukumäärään nähden niukasti ja ne ovat kovassa käytössä. Viheralueiden tyypillisiä, kuntoon liittyviä ongelmia ovat välineistön, päällysteiden, reunusten, aitojen ja muiden rakenteiden kuluneisuus tai puuttuminen. Kasvillisuus on myös saattanut vallata alaa, esimerkiksi Tervasaassa ja Laivastopuistossa muutaman vuosikymmenen takaiset istutukset ovat paikoin kasvaneet niin suuriksi että valaisimet ja näkymät ovat peittyneet.

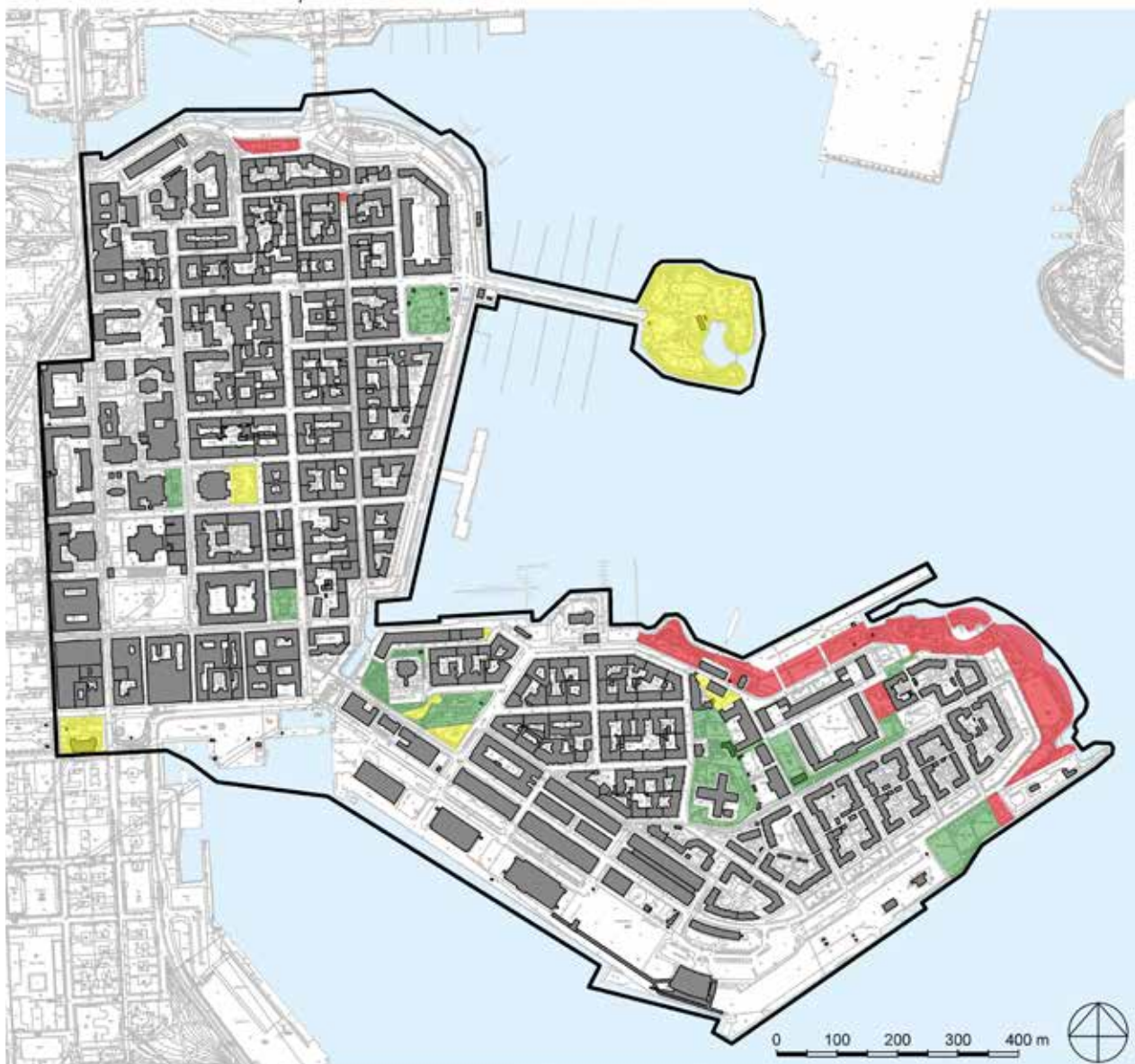
Asemakaavassa viheralueiksi merkittyjen kohteiden kuntoluokitus tehtiin syksyllä 2011. Huonokuntoiset kohteet on merkitty kartalle punaisella.

Linnanpuisto on entisen vankilan muurien suojaan hiljattain perustettu uusi puisto.

Kirjanpuistossa on vanhaa ja uudempaa kasvillisuutta.

KUNTOKARTTOITUS, VIHERALUEET 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- 1. LUOKKA, kohde toimiva
(puistot 1, 3, 6, 7, 12, 13)
- 2. LUOKKA, kohde kunnostettava
(puistot 2, 4, 7, 10, 14, 15)
- 3. LUOKKA, kohde peruskorjattava
(puistot 4, 5, 8, 9, 10)

2.6 Tarveselvitys

Tarveselvityksessä verrataan, kuinka hyvin katujen ja viheralueiden nykytila vastaa niiden käyttötarkoitusta. Selvitystyössä on käytetty asukaskyselyn tuloksia, koululaistapaamisia, omia maastohavaintoja sekä haastateltu katujen ja viheralueiden ylläpidosta vastaavaa henkilökuntaa. Katajanokalla ja Kruununhaassa on useita erilaisia toimintoja ja toimijoita, joiden tarpeet voivat olla osin ristiriitaisiakin, kuten asuminen, palvelut, työpaikat, turismi, läpikulkuliikenne jne. Torien ja aukoiden historialliset ja symboliset arvot ovat huomattavia. Samanaikaisesti niihin kohdistuu suuria matkailullisia paineita. Erilaisten reittien jatkumiseen, liikkujan ohjaamiseen ja paikan käyttötarkoitukseen on kohteittain kiinnitettävä huomiota monesta eri näkökulmasta. Pihakatuja kehittäminen voi olla yksi tapa kohdistaa toimintoja alueella.

2.6.1 Katualueet

Katajanokan ja Kruununhaan katualueet voidaan jaotella käyttötarkoituksensa perusteella eri kategorioihin.

Pääkatuja ja merkittäviä akseleita

Aleksanterinkatu
Pohjoisranta
Pohjoisesplanadi
Unioninkatu

Toreja ja aukioita

Kauppatori
Merisotilaantori
Meritullintori
Päävartiontori
Senaatintori
(Marti Ahtisaaren aukio) nimestään huolimatta ei ole julkista aluetta, vaan kiinteistölle kuuluva piha

Pihakatuja

Oikokatu
Meritullinkadun pohjoispää (Meritullinkadun puistikko)
Ritarikadun pohjoispää (Säätytalon puisto)
Yrjö Koskisen katu
Kanavaranta

Tyypillinen kivikaupungin katunäkymä. Kadun päällysteet ovat vähäeleiset huomion kiinnittyessä julkisivujen viimeistelyihin yksityiskohtiin. Kauempana häämöttää Säätötalon puistikon rehevä kasvillisuus.

Laukkasaarenkatu

Uudemman Katajanokan kujat

Muita katuja joiden varrella on istutuksia

Kanavakatu

Siltavuorenpenger

Siltavuorenranta

Tervasaarenkannas

Huomioita katualueiden teknisestä toimivuudesta

Päällysteiden paikkaukset tulisi tehdä laajempina kokonaisuuksina ja paikkauksmateriaalin tulisi sopia kohteelle. Kiveykselle tehtävät asfalttipaikkaukset saavat olla vain tilapäisratkaisuja ja ne pitää sääolosuhteiden salliessa korvata uudella viereistä pintaa vastaavalla kiveyksellä. Osalla jalkakäytäviä on käytetty valuasfalttia, joka ei kestä käyttötarkoituksessaan. Etenkin lämpimillä säillä siihen tulee painaumia ja päällystetyypille on tyypillistä tiheä halkeilu, jonka seurauksena se vähitellen purkautuu.

Puutteelliseen rakennekerrosten tiivistämiseen ja päällystysalueen riittävään laajuuteen suhteessa työkohteeseen tulee kiinnittää selvästi nykyistä enem-

TARVEKARTTOITUS, KATUALUEET 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- 1. LUOKKA, kohde kunnossa
- 2. LUOKKA, kohde vaatii toimenpiteitä

Katuja koskeva tarveselvitys tehtiin syksyllä 2011. Karttaan on merkitty katualueet, joiden nykytila ei vastaa käyttötarkoitusta.

män huomiota. Muutoin laadukas ympäristö kärsii yksittäisistä, usein pitkäaikaiseksi jäävistä ongelmakohdista.

Reunakivien madaltuminen voi aiheuttaa hulevesien tulvimista ajoradoilta tonteille. Ajoratojen uudelleenpäällystämisen yhteydessä nykyiset päällysterrokset tulee poistaa tai jyrsiä siten, että kadun reunan poikkileikkausmuoto saadaan korjattua.

Huomioita katualueiden esteettömyydestä

Suojateiden kohdilla reunakiviä pitää tarkastella esteettömyyden näkökulmasta. Esteettömiksi määriteltyjen reittien varrella suojatiet tulee varustaa sekä pystysuoralla että luiskareunatuella. Joidenkin suojateiden kohdilla on kitakaivoja, jolloin reunatukea on mahdoton madaltaa riittävästi. Näissä tapauksissa suojatien viereen olisi asennettava ritiläkaivo ja kitakaivo ottaa tarkastuskaivoksi. Kyseisten suojateiden reunakiviluiskaukset ja rakenteet tulee korjata ensi tilassa.

Esteettömiksi määriteltyjen suojateiden ja jalkakäytävien korjaamisessa tulee noudattaa Helsingin kaupungin katualueita koskevia tyyppiirustuksia. Ajoratamerkintöjen tekemistä upotettuina tulee harkita, kuitenkin huomioiden että näkövammaisten kannalta tärkeä tuntokonstrasti säilyy. On myös muistettava, että rännivesien ohjaamista varten asfalttiin painetut kourut jalkakäytävillä ovat erittäin hankalia pyörätuolin ja rollaattorin käyttäjille.

Rantakadut ja rantapuistot ovat alueen veto-voimatekijä. Näkymä Pohjoisrannasta.

2.6.2 Viheralueet

Katajanokan ja Kruununhaan tärkeimmät viheralueet sijaitsevat rannoilla. Pohjoisrannan ja Siltavuorenrannan rantabulevardit liittävät alueen Kaisaniemennrantaan ja Keskustan kulttuuripuistoon.

Rantoja pitkin kulkeva virkistysyhteys tulisi ratkaista nykyistä paremmin. Hylkysaaren mahdollinen Itämeriteema ja uusi vesiliikennereitistö voisi yhdistää rantapuistoja toisiinsa myös vesipinnan yli. Helsingipuisto-brändi kohdistaa uusia odotuksia erityisesti Tervasaareen ja Katajanokan kärjen rantapuistoihin. Myös Katajanokanlaituri ja Katajanokanranta ovat potentiaalisia kehityskohteita, jotka voisivat nykyistä paremmin jatkaa virkistysreittiä koko Katajanokan ympäri.

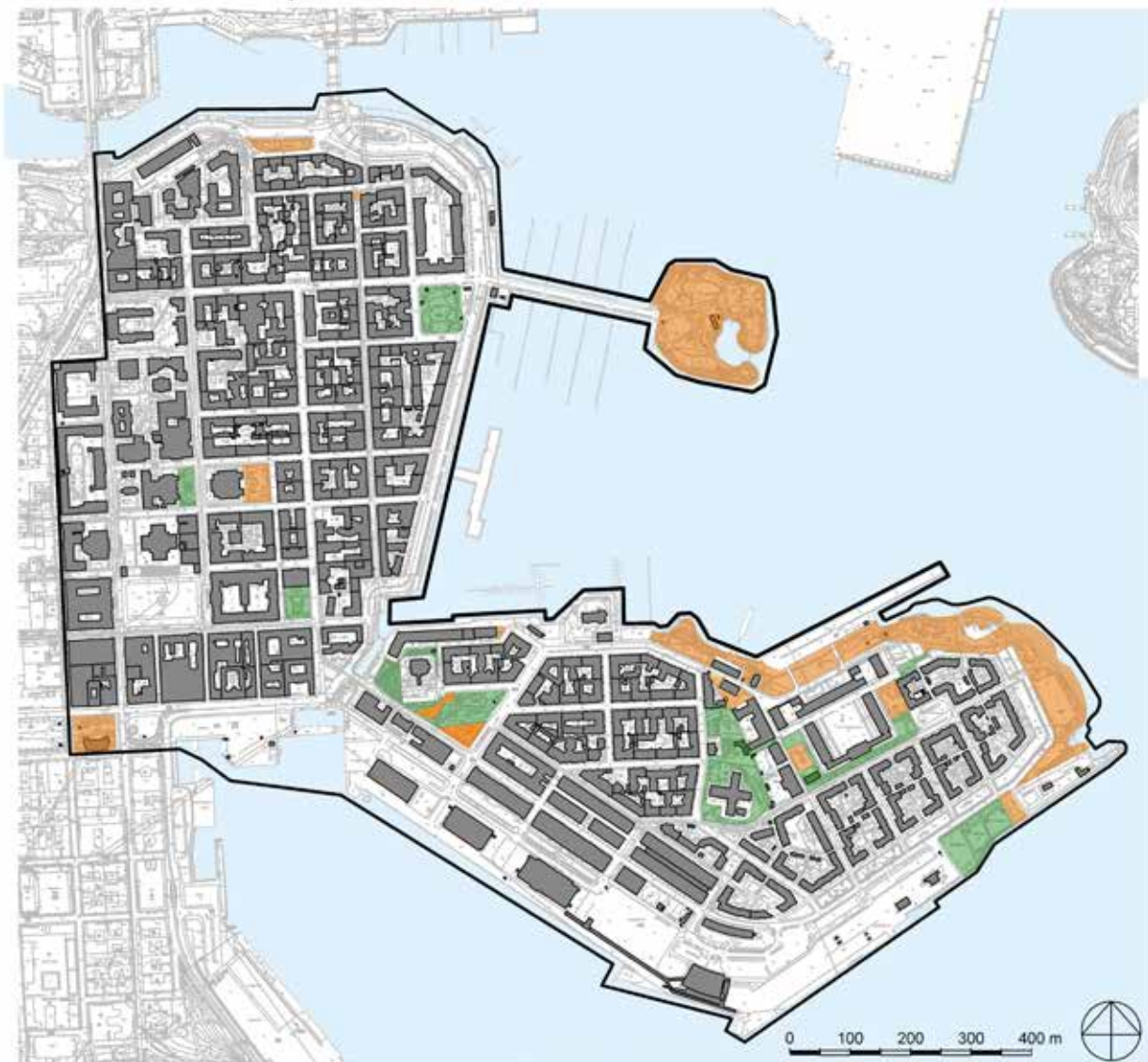
Lisäksi alueella on lukuisia historiallisesti arvokkaita puistoja. Historiallisiin rakennuksiin ja alkuperäisiin asemakaavoihin liittyvät puistikot kuten Esplanadi, Suomen pankin ja Säätytalon puistikot, Ritaritalon puistikko, Liisanpuistikko on suunniteltava ja hoidettava niiden alkuperäisiä ominaispiirteitä vaalien.

Asemakaavassa viheralueiksi merkittyjen kohteiden tarvekartoitus tehtiin syksyllä 2011. Oranssilla merkityt kohteet tai niiden osat eivät nykytilassa täysin vastaa käyttötarkoitustaan.

Merikasarmen ja jäänmurtajalaiturin välisessä puistossa on laajat nurmikentät. Rantareitti kulkee parkkipaikan läpi.

TARVEKARTOITUS, VIHERALUEET 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- 1. LUOKKA, kohde kunnossa
(puistot 1, 3, 7, 8, 9, 12, 13)
- 2. LUOKKA, kohde vaatii toimenpiteitä
(puistot 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15)

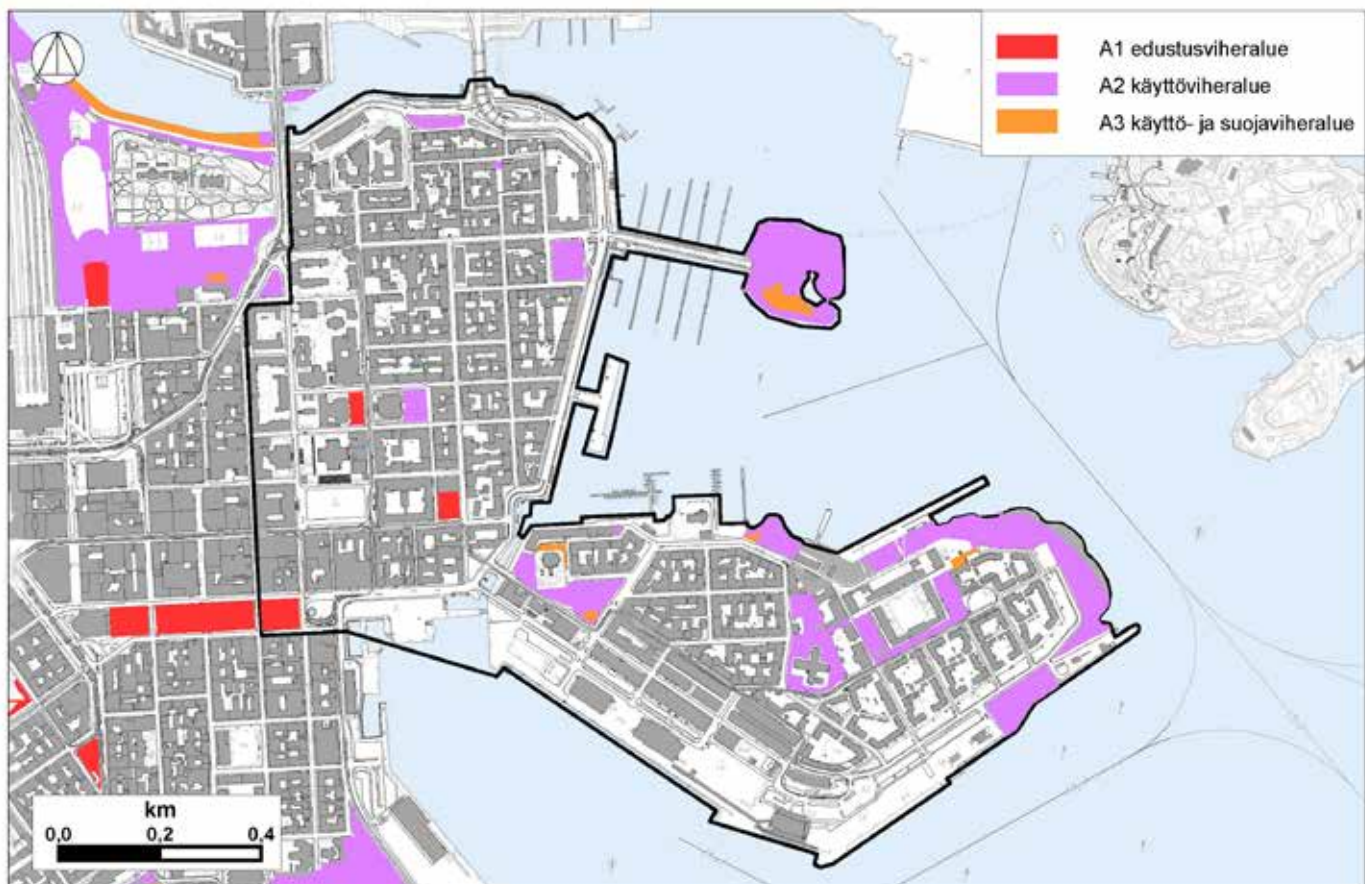
2.6.3 Hoitoluokitukset

Kunto- ja tarvekartoituksessa ei tullut esiin merkittäviä hoitoluokkapaikkeitä. Viheralueiden vähäisyyden takia niiden kuormitus on suuri. Näin tiiviillä alueella tulisikin harkita ovatko toimintapaikkojen hoitoluokitukset riittävän korkeita esimerkiksi koirapuistoissa.

Tarkastelualueella on eniten luokkaan A2 Käyttöviheralue kuuluvia viheralueita. Kolme kohdetta kuuluu A1 Edustusviheralueisiin.

Koirapuistot ja muutama muu yksittäinen kohta kuuluvat luokkaan A3 Käyttö- ja suojaviheralue. Metsiä tai niittyjä alueella ei ole, mutta Oikokadun kallioseinämä kuuluu katuvihreän hoitoluokkaan C1. Pohjoisrannan pohjoispään katuvierkaistat kuuluvat luokkaan A3 ja Senaatintorin kukkaistutukset luokkaan A1. Muilta osin katuvihreä kuuluu hoitoluokkaan A2.

Viheralueiden hoitoluokat

2.6.4 Palvelut

Katajanokan viheralueilla on kaksi lasten leikkipaikkaa. Merikasarmipuistossa sijainnut kolmas leikkipaikka on poistettu käytöstä. Lisäksi Katajanokalla kaksi pelikenttää, kaksi koirapuistoa, mattolaituri ja talviuintipaikka. Merikasarmipuiston hiekkakenttä jäädytetään talvisin luistinradaksi. Venepaikkoja on Kanavarannassa ja Laivastokadun varrella.

Kruununhaassa on kolme leikkipaikkaa, koirapuisto ja mattolaituri. Viereisessä Kaisaniemenpuistossa on lisää leikkipaikkoja ja pelikenttiä, sekä talvisin luistinrata. Kruununhaassa on venepaikkoja Pohjoisrannassa, Tervasaassa ja Siltavuorensalmessa.

Tervasaassa ja Laivastopuistossa on kummassakin yksi rakennusviraston ylläpitämä kuntoilupaiikka. Lähin leikkipuisto on LP Seppä Ullanlinnassa. Alueen viheralueiden palvelut on merkitty oheiselle kartalle.

Palvelut viheralueilla

Viheralueiden palveluja on nykyisin vähän. Muutostarpeita on tullut esiin käyttäjäkyselyssä, asukaspalautteessa ja koululaisilta. Tarvetta on erityisesti pelikenttien, pulkkamäkien ja luistinratojen lisäämiselle. Myös parempia uimapaikkoja on toivottu, nykyisin uimassa käydään kesäaikana vain mattolaitureilta. Koululaiset toivovat skeittipaikkaa ja nuorisotaloa Kanavaterminaalisiin.

Koirapuistoja alueella on yhteensä kolme. Laivastopuiston koirapuistosta on Tervasaaren koirapuistoon alle puolen tunnin kävelymatka. Kaupunki on laa- timassa koirapuistolinjausta.

2.6.5 Reitistö

Alueen reitistö on monipuolista. Reittivaihtoehtoja on runsaasti, mutta eri- laisten reittien jatkuvuudessa ja liikenteen ohjauksessa on selviä puutteita. Keskustan alueella erillisten pyöräreittien järjestäminen on rajallista. Työmat- ka- ja vapaa-aikapyöräilyä tulee alueella tarkastella erikseen.

Mäkiseen maastoon rakennetun kaupungin lukuisat portaikot monipuolis- tavat reittivalikoimaa. Portaissa tai niiden käsijohteissa ei havaittu olennaisia puutteita.

2.6.6 Valaistus

Suunnittelualan kaduilla ja puistokäytävillä on pääosin riittävästi valoa liik- kumiseen. Useissa kohteissa on kuitenkin puutteita, jotka poistamalla ilta- aikaisesta liikkumisesta saataisiin nykyistä miellyttävämpää ja turvallisemman tuntuista. Monessa kohteessa puiden ja pensaiden latvukset estävät valon riittävän leviämisen, kun valaisin on sijoitettu liian lähelle isokokoiseksi ke- hittyvää kasvillisuutta. Muutamissa kohdin valolaitteet ovat liian voimakkaita ympäristöönsä nähden, jolloin voimakas valo vie katsojan huomion ja saa ympäristön näyttämään pimeältä.

Toiminnallisilta alueilta löytyy selkeitä puutteita valaistuksessa. Useista koh- teista valaistus puuttuu.

Laivastopuiston rantareitillä on kulkua rajoittavia esteitä, tässä jäänmurtajalaiturille johtavan huoltoajoreitin reunakivet.

Rantapolku kohtaa laiturirakenteen liian lähellä rantaa, jolloin syntyy vaarallisen jyrkkä ja teknisesti heikko kohta. Laivastopuisto.

Rantapuistoissa tarvitaan myös loivia rantoja, joissa pääsee lähelle vesipintaa. Laivastopuiston kärjessä kasvaa mm. tyrnipensaita.

3 SUUNNITELMA

3.1 Yleisten alueiden kehittämistavoitteet ja –periaatteet

Seuraavassa on esitetty alueen kehittämissisio, tulevan suunnittelun päälinjat. Yksittäisiä kohteita koskevat tarkemmat tavoitteet on esitetty hankekohteiden yhteydessä.

3.1.1 Suunnittelualueen kehittämissisio

Katajanokan ja Kruununhaan kaupunginosat sekä Esplanadin puisto kuuluvat Helsingin historialliseen kantakaupunkiin, jolle on asetettu suojelutavoitteita niin kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Yleiset alueet ovat toiminnoiltaan vakiintuneita ja niitä tulee kehittää kultuurihistoriallisia arvoja ja ominaispiirteitä vaalien.

Alueella tulee pyrkiä kunkin osa-alueen luonteeseen sopiviin ratkaisuihin.

Tervasaaren rantaa kiertävältä reitiltä avautuu näkymiä vesipinnan yli kohti kaupunkia.

Arvokkaiden ominaispiirteiden säilyttäminen on tärkeää niin historiallisilla kuin uudempaa suunnittelua edustavilla alueilla. Maisema- ja kaupunkikuva on otettava huomioon kokonaisuutena. Uusia palveluita tai teknisiä ratkaisuja kuten esimerkiksi pyöräilyreittejä suunniteltaessa on huomioitava alueen kultuurihistorialliset ominaispiirteet.

Tärkeimmäksi viheralueiden kehittämispotentiaaliksi alueella nousevat merenrannat. Tähän viittaavat niin asukaskysely, maastohavainnot, yleiskaava kuin lähdekirjallisuuskin.

Laivastopuisto ja Tervasaari ovat alueen suosituimmat viheralueet, ja ne voisivat palvella asukkaita nykyistäkin paremmin. Ne ovat myös kauimpana meluisasta ajoneuvoliikenteestä. Puihastuksiin jäsennellyt rantakadut kuten Katajanokanranta, Laivastokatu, Pohjoisranta ja Siltavuorenranta voisivat edelleen kehitettyinä liittää nämä puistot laajempaan, koko kantakaupunkia kiertävään ulkoilureitistöön.

Katajanokalla ja Kruununhaassa viheralueiden pinta-ala asukastakohden on muuhun viheralueverkostoon nähden pieni. Ulkoilun ja virkistämisen kannalta katujen ja viheralueiden ero onkin alueella liukuva. Rantakadut, torit, sisäpihat ja pihakadut täydentävät viheralueverkostoa. Siksi esteettömyysohjeiden huomioon ottaminen niin julkisilla kuin yksityisilläkin alueilla on ensiarvoisen tärkeää. Alueella tulee pyrkiä viihtyisään, turvalliseen ja kestäväan ympäristöön, ottaen huomioon väestöennusteen mukainen asukaskannan ikääntyminen. Puhtaana- ja talvikunnossapidosta tulee huolehtia keskusta-alueen edellyttämällä tarkkuudella.

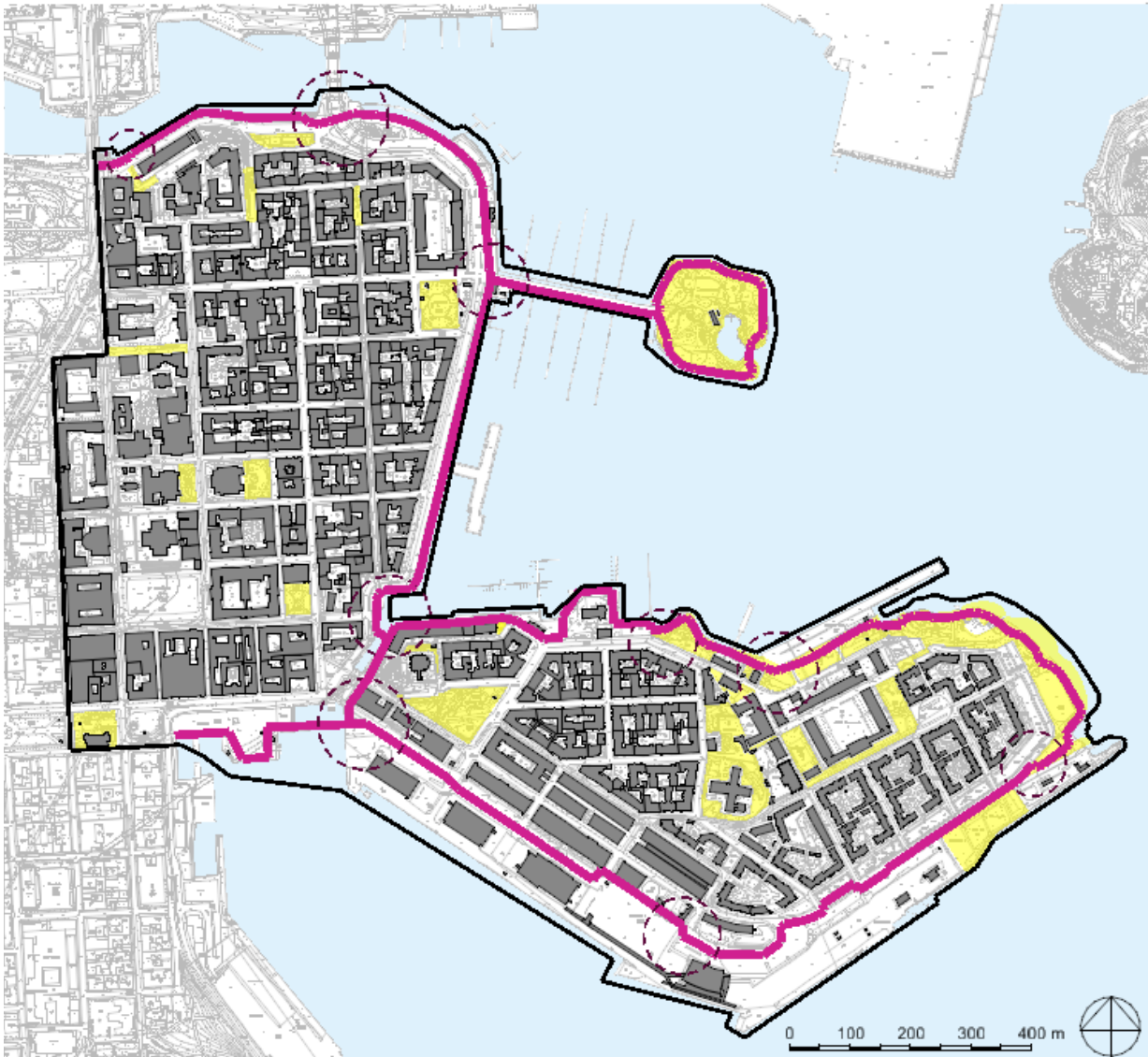
3.1.2 Kävely- ja pyöräreitit

Kävely- ja pyöräreittien jatkuvuus on yksi alueen haasteista. Reittiverkoston kehitettävät osuudet on merkitty oheiselle kartalle. Tärkeimpiä seikkoja reitistön kehittämisessä:

- alueen rantojen kehittäminen kokonaisuutena, rantareitin idea
- rantareittien selkeys ja houkuttelevuus (mm. Kanavaranta)
- reittien jatkuvuus ja niille ohjaaminen
- historiallisiin katu ympäristöihin sopivien pyöräilyreittien pinnoitteiden suunnittelu
- eri tyyppisten reittien erottelu toisistaan (erityisesti nopeasti liikennöitävien pääpyöräilyreittien ja rauhalliseen etenemiseen tarkoitettujen esteettömien reittien turvallinen erottelu)

Katajanokalla ja Kruununhaassa virkistäytydytään sekä avarilla rannoilla että suojaisissa puistikoissa ja pihakaduilla. Visiossa rantoja yhdistää helppokulkuinen kävelyreitti.

SUUNNITTELUALUEEN KEHITTÄMISVISIO, 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- RANTAREITTI
- REITIN NIVELKOHTA
- PUISTO TAI PIHAKATU

- laivamatkustajien kulun parempi ohjaaminen Katajanokanlaiturilla
- esteettömyyden tavoitetasojen toteutuminen (erityisesti suojaiteiden reunakiviratkaisuissa on puutteita, jotka on korjattava Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten mukaan)
- valaistuksen suunnittelu

Visiossa nopeasti liikennöitävät pääpyöräreitit erotetaan hitaammista pyöräily- ja kävelyreiteistä.

3.1.3 Toiminnalliset alueet

Toiminnallisten kohteiden verkosto on Katajanokalla ja Kruununhaassa melko tiivis. Kuitenkin peruspalveluita on koottu suurempiin yksiköihin, esimerkiksi Vironniemen terveysasema on nykyisin Viiskulmassa asti. Moniin palveluihin kuljetaan etäisyyksien vuoksi julkisella liikenteellä.

Esteettömyyden tavoitetaso on piirretty oheiselle kartalle suhteessa toimipisteisiin. Ongelmakohtia aiheuttavat kivikaupungin paikoitellen voimakas topografia sekä historiallisten kaupunginosien luonnonkivipäällysteet.

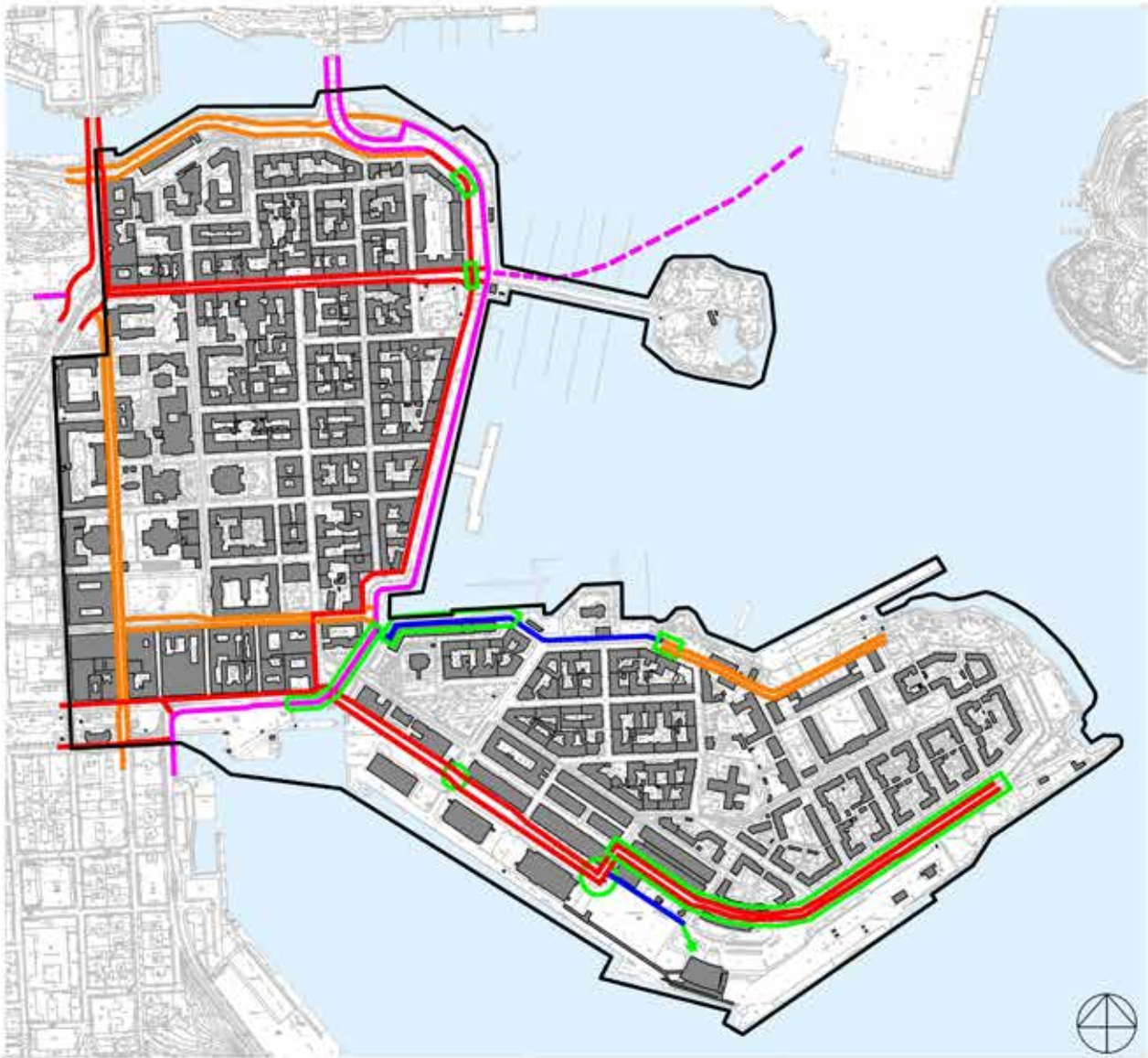
Eräitä toimipisteitä ja niiden mukaan alueelle määritellyt esteettömät tavoitereitit syksyllä 2011.

Valaistuksen tulee palvella toimintoja, kuitenkin alueen historiallisten arvojen

Toimipisteet ja tavoitteelliset esteettömät reitit

PYÖRÄLIIKKENEVERKON KEHITTÄMINEN 1:10 000

MERKKIEN SELITYS

- Pääreitti - 1 suuntainen järjestely
- Pääreitti - 2 suuntainen järjestely
- Muu reitti - 1 suuntainen järjestely
- Muu reitti - 2 suuntainen järjestely
- Kehitettävä reitin osa

ehtoilla. Valaistuksella voidaan myös nostaa ympäristön arvokohteita harkitusti esiin.

3.1.4 Arvoympäristöt

Alueella on useita historiallisia aukioita, katuja, puistoja ja puistikoita, joista osa on hyvässä kunnossa. kuten Liisanpuistikko, Snellmannin aukio ja Ritaritalon puistikko. Useat arvokkaat kohteet edellyttävät kuitenkin historiallisia selvityksiä ja suunnittelua. Arvoympäristöjen selvitystyö on kaupungilla käynnissä. Kohteet arvioidaan luokituksella I-III, I ollessa arvokkain. Ensimmäisten inventointien joukossa v. 2008 olivat tältä alueelta Laivastopuisto (arvoluokka III), Kauppatori (arvoluokka I), Esplanadi (arvoluokka I), Senaatintori (arvoluokka I), Snellmannin aukio ja Säätytalon puisto (arvoluokka I) sekä Unioninkatu (arvoluokka I). Myös moni muu kohde lukeutuu arvokohteisiin, kuten Kappellesplanadi ja Ritaritalon puisto sekä hiljattain kunnostettu Liisanpuistikko. Esimerkiksi Katajanokanpuisto lukeutuu Helsingin ns. kolmiopuistoihin (Heinänen 2008).

Arvoympäristöjä koskevia linjauksia on syytä noudattaa koko alueella. Kaikkien kohteiden suunnittelu on aloitettava aikaisempien suunnitelmien ja vaiheiden selvittämisellä ja kohteen arvojen määrittämisellä.

3.1.5 Materiaalit

Aikakauden tyylin mukaiset materiaalit tulisi harkitusti ja muiden töiden yhteydessä palauttaa. Kaupunginosien aikakaudelle tyypillisiä värejä ja rakennusmateriaaleja on tutkittu ns. Helsingin väriskaavassa (esim. Heikkilä-Kauppinen 1985). Senaatintorin, Kauppatorin ja niitä yhdistävien katujen historiaa ja nykyä on selvitetty ns. Torikortteleiden suunnittelun yhteydessä (Schalin 2010). Aiheesta laadittu rakennushistoriallinen selvitys pureutuu erityisesti katupäällysteisiin. Selvityksen tuloksia voitaneen hyödyntää myös muiden samaa aikakautta edustavien katujen, torien ja aukoiden suunnittelussa ja korjaamisessa.

Kivettyjen alueiden keskinäiseen jatkuvuuteen ja loogiseen rajautumiseen tulee kiinnittää huomiota. Materiaalien yhteneväisyyden ja alueen historian huomioiden tulisi päällysteitä saneerattaessa myös suojateiden kiveykset toteuttaa luonnonkiveyksinä.

Katu- ja viheralueiden rakenteita on eri vuosikymmeniltä. Esimerkiksi Pohjoisrannan eteläosuuden kävelyreitit järjestelyt edustavat uudempaa,

Eri aikakausilta periytyviä päällystemateriaaleja Valtioneuvoston kulmalla.

1990-luvun muotoilua. Graniittiverhoillut tukimuurit ja niihin integroidut kadunkalusteet alkavat kuitenkin olla korjausissä.

Pyöräkaistojen historialliseen keskustaan sopivat merkinnät ja kaistojen erotelu materiaalilla tulee suunnitella alueen kaupunkikuvallisia vaatimuksia vastaavaksi.

3.1.6 Kalusteet ja varusteet

Helsingin kaupunki on laatinut kaupunkikalusteohjeen, jonka mukaan kalusteet ja varusteet tulee suunnitella. Katajanokka ja Kruununhaka kuuluvat ohjeessa määriteltyyn kivikaupunkiin, lukuunottamatta Tervasaarta. Osa alueista kuuluu myös historiallisten kohteiden luokkaan, joille on omat kalusteohjeensa.

3.1.7 Kasvillisuus

Katajanokka ja Kruununhaka ovat vanhoja historiallisia kaupunginosia, joiden yleisten alueiden suunnittelu on tehtävä kokonaisvaltaisesti niin että kasvillisuus on osa kaupunkitilaa. Tavoiteena on alueiden ominaispiirteiden säilyttäminen ja viihtyisyyden parantaminen.

Helsingin kaupunki on laatinut julkisen ulkotilan kasvillisuuden käytön linjauksen, joka koskee mm. kulttuurikasviperintöä ja lajistollista monimuotoisuutta. Näitä yleislinjauksia käytetään kohteiden suunnittelussa, rakentamisessa ja hoidossa.

Kasvillisuuden käytössä ja hoidossa on huomioitava myös turvallisuus. Viheralueilla ja kaduilla on huolehdittava, ettei liian tuuhea kasvillisuus aiheuta näkyvyyttä häiritseviä katveja. Iäkäs puut tulee poistaa ennen kuin ne muuttuvat vaarallisiksi lahovikojen tai muiden syiden takia. Esteettömyyden kannalta on tärkeää, etteivät puiden alimmat oksat ulotu kulkureiteille. Vapaan kulkukorkeuden on kävely- ja pyöräilyreiteillä oltava vähintään 2,2 metriä. Pensaskasvillisuus ei saa kaventaa kulkureittejä.

Muinaismuistoja tai historiallisen ympäristön rakenteita häiritsevä kasvillisuus tulee poistaa kaupunginmuseon ohjeistuksen mukaan.

Kasvillisuuden uudistamiselle on tehtävä ohjeellinen aikataulu ja investointiohjelma. Näin parannetaan esim. katupuurivien oikea-aikaista suunnittelua ja kasvimateriaalin tilaamista.

3.1.8 Vesialueet, hule- ja pienvedet sekä tulvasuojelu

Merenpinnan nousun aiheuttamat tulvat kohdistuvat ranta-alueille. Katajanokalla ja Kruununhaassa riskialueet sijaitsevat pääosin Kauppatorilla ja terminaalialueilla, mutta myös asuinrakentamista on tulvavyöhykkeellä.

Pienvesistöjä alueella ei ole. Alueella on sekaviemäröinti, eli hulevedet kuormittavat jätevedenpuhdistamoa. Kaatosateiden aiheuttama tulviminen kohdistuu yleensä kaduille, rakennusten maantasokerroksiin ja kellaritiloihin.

3.1.9 Alueiden käyttö ja tapahtumahallinta

Senaatintorilla järjestetään lukuisia ulkoilmatapahtumia, joiden luvat myöntää rakennusvirasto. Kappelinesplanadilla on ulkoilmanäyttämö, ns. Espan lava, jota hallinnoi Helsingin kulttuurikeskus.

Kauppatorilla torikauppaa hallinnoi Helsingin kaupungin tukkutori. Torilla on Suomenlinnan lautan terminaalirakennus. Kauppatorin laitureita käyttää myös yksityinen vesibussiliikenne. Lisäksi aluetta vuokrataan erilaisiin tapahtumiin ja mm. kioskeille. Myös muissa puistoissa on kioskeja, esimerkiksi Liisanpuistikossa ja Katajanokanpuistossa. Matruusinpuiston nurmikenttiä vuokrataan mm. yritysten käyttöön.

Pohjoisesplanadilla ja muillakin kaduilla toimii ravintoloita, joille rakennusvirasto voi myöntää lupia ulkoilmaterassin pitoa varten. Torikortteleiden kehittämisen yhteydessä katutasoon avataan uusia käyntiyhteyksiä, mm. Katariinankadulle.

Tapahtumat rasittavat alueiden rakenteita ja kasvillisuutta. Tapahtumia varten tulee laatia kohdekohtaiset ohjeet ja rajat. Ohjeistuksella pyritään ohjaamaan tapahtumia niin, ettei arvokkaiden aukoiden ja viheralueiden kantokyky ylitä ja kaupunkikuva huomioidaan entistä paremmin järjestelyissä.

Liisanpuistikossa on HSY:n kierrätyspiste, jossa kerätään lasia, paperia, kartonkia, pienmetallia ja vaatteita. Katajanokalla on lisäksi kaksi lasinkeräyspistettä: Satamakatu 5 vastapäätä ja Merisotilaantorilla. Liisanpuistikon kierrätyspiste on hiljattain järjestelty uudelleen puiston kunnostuksen yhteydessä. Sen sijainti on hyvä, joskin valaisematon ja autoilijoiden kannalta epäkäytännöllinen. Viereisen huoltoaseman mainosvalot häikäisevät kierrätyspisteen käyttäjiä.

Topografia ja tulvalle alttiit alueet

Alueella on useita venesatamia. Veneily kuuluu alueen merellisyyteen, mutta venekerhoille vuokratut alueet levittäytyvät paikoin häiritsevästi katutilaan ja maisemaan.

3.1.10 Julkinen taide ja muistomerkit

Katajanokalla on kolme kaupungin taidemuseon omistamaa julkista veistosta, joista vain yksi sijaitsee yleisellä alueella. Viktor Malmbergin Vedenkantaja-veistos vuodelta 1923 on alusta asti sijainnut nykyisellä paikallaan Katajanokan puistossa.

*Mattolaiturit ovat asukkaiden mielipaikkoja.
Taustalla jäänmurtajat..*

Kruununhaassa veistoksia on parikymmentä, mutta suurin osa niistä sijaitsee tonttialueilla. Toreilla ja aukioilla on merkittäviä teoksia kuten Aleksanteri II:n patsas Senaatintorilla ja Keisarinankivi ja Havis Amandan patsas Kauppatorilla. Puistoissa sijaitsevia veistoksia ovat mm. Säätytalon arkkitehdin Gustaf Nyströmin suunnittelema suihkulähde vuodelta 1891, Säätytalon puistikoon 1940-luvulla sijoitettu Mechelinin patsas, Snellmannin patsas Suomen pankin edessä ja Liisanpuistikossa sijaitseva kansalaissodan muistomerkki

1920-luvulta sekä Kappelinesplanadin suihkulähteissä sijaitsevat, Viktor Janssonin suunnittelemat sadunomaiset veistokset 1940-luvulta.

Veistosten rooli julkisen kaupunkitilan osana tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon. Veistoksiin ja muistomerkkeihin liittyvien rakenteiden ja istutusten suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito tulisi suhteuttaa puiston tai aukion kokonaisuuteen.

3.2 Ylläpito

3.2.1 Hoitoluokitukset

Suunnittelualueen nykyisiin hoitoluokkiin ei esitetä muutoksia.

3.2.2 Ylläpidon painopistealueet

Painopistealueiksi otetaan yleisen siisteyden ylläpitäminen ja talvihoito. Lumen aurauksessa täytyy työmenetelmien ja kaluston valinnassa huomioida tiiviisti rakennetun ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kantakaupungin asettamat erityishaasteet.

Talvella viheralueilla luistellaan, pulkkaillaan ja hiihdetään. Rannalla harrastetaan avantouintia. Jäätyvät merenlahdet laajentavat ulkoilumahdollisuuksia. Talviset toiminnot on otettava huomioon reittien linjauksissa, alueiden rajoituksissa ja rantojen muotoilussa, ettei synny tahattomia esteitä tai vaaran paikkoja. Tähän on otettu kantaa hankeohjelmissa raportin lopussa.

3.2.3 Katualueiden ylläpito

Katualueiden sekä niillä olevien istutusten hoitoon kiinnitetään enemmän huomiota ja valvontaa parannetaan erityisesti pihakaduilla.

3.2.4 Viheralueiden ylläpito

Laivastopuistossa talvikunnossapidettävän reitin osuuksia puuttuu, sillä alueella liikkuminen työkoneilla on vaikeaa. Asukkaat ovat tehneet aiheesta valituksia. Tämä tullaan huomioimaan jatkosuunnittelussa, tarkemmin hankesuunnitelmien yhteydessä. Lumen kasaus viheralueille, erityisesti Laivastopuistoon, haittaa alueiden käyttöä kun jälkiä ei siivota.

Koiranulkoiluttajia varten toivotaan lisää roskiksia (esim. Liisanpuistikko pysyisi siistimpänä). Rantamuurien ja –penkereiden kunnostus on tehtävä säännöllisin väliajoin, koska myrskyt rasittavat niitä, erityisesti Tervasaassa

ja Matruusinpuistossa.

3.2.5 Puhtaanapito

Asukkaat toivovat kaduille roska-astioita. Jalkakäytävälle sijoittuvien roska-astioiden asentaminen ja tyhjennys on kantakaupungissa nykyisen käytännön mukaan viereisen kiinteistön vastuulla. Siksi kaupungin ylläpitämiä kalusteita on vain viheralueilla, aukioilla ja pihakaduilla.

Pihakaduilla, kuten Yrjö-Koskisen kadulla, istutukset ja kalusteet kärsivät auraslumen kasaamisesta sekä koirien virtsasta ja ulosteista. Koiranomistaja tulisi valistaa jätösten siivoamisesta.

Historiallisen keskustan talvikunnossapito tulisi tehdä erityisellä varovaisuudella, etteivät arvokkaat kiveykset ja kivirakenteet vaurioidu. Esimerkiksi Seenaatintorin pinnat ja portaiden alimmat kivet ovat raapiintuneet viime talvien lumen- ja jäänpoiston jäljiltä. Tämä tulee huomioida urakoitsijoiden ohjeituksessa.

3.3 Talvikunnossapito

3.3.1 Lumilogistiikka

Helsingissä on 8 vakituista lumenvastaanottoa paikkaa, joista seitsemän sijaitsee maalla (Herttoniemi, Kyläsaari, Malmi, Maununneva, Oulunkylä, Viikki, Vuosaari) ja yksi merialueella (Hernesaari). Lisäksi kaupungissa on 22 välikaista lumenvastaanottoa paikkaa, joita otetaan vuosittain käyttöön tarvittaessa lumimäärän mukaan. Näistä 20 sijaitsee maalla ja 2 (Munkkiniemenranta ja Lauttasaari) merialueella.

Katu- ja puisto-osaston tavoitteena on, että jokaisessa kaupunginosassa on katualueiden lumitilojen lisäksi paikallisia lumenkasauspaiikkoja. Paikallisilla lumenkasauspaiikoilla pystytään paremmin varautumaan runsaslumiseen talveen ja varmistamaan kaupunkiliikenteen toimivuus ääritilanteissa. Lumenkasauspaiikoilla säästetään myös lumenkuljetuskustannuksissa ja vähennetään kuljetuksesta aiheutuvia pakokaasupäästöjä.

Lunta aurataan myös katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä. Näitä lumitiloja on useimpien katujen ja viheralueiden laidoilla, ja niitä ei ole aluesuunnitelmassa erikseen selvitetty. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, ettei pyöräteitä käytetä lumenkasauspaiikkoina.

Lumenvastaanottopaikat on merkitty karttaan punaisella.

Lyhytaikaisia lumen sijoituspaikkoja on esimerkiksi toreilla tai puistojen reunoilla.

Periaatteena on ettei lunta aurata alueille, joilla on arvokkaita tai helposti vaurioituvia rakenteita, arvokasta puutarhakasvillisuutta tai luontoaluetta. Myös liikenteen näkemäalueet ja pelastusreitit pidetään vapaina, samoin hu-levesjärjestelyiden takia vapaina pidettävät alueet.

Lumenkasaus Katajanokalla ja Kruununhaassa

Katajanokan ja Kruununhaan lähimmät vakituiset lumen vastaanottoaikat sijaitsevat Hernesaassa ja Kyläsaassa, kumpikin noin viiden kilometrin päässä. Lähin varapaikka sijaitsee Hakaniemessä, noin kahden kilometrin päässä.

Stara kuljettaa Katajanokalta ja Kruununhaasta lunta pääasiassa Hernesaaren vastaanottoaikalle. Kyläsaaren vastaanottoaikojen käyttöä rajoittaa pieni käyttökapasiteetti. Hakaniemen vara-lumenvastaanottoaikkaa ei ole käytetty vuosiin (puhelinhaastattelu 11.12.2012 Jari Lehtonen/Stara).

Alueella ollaan vuonna 2014 siirtymässä kokonaihoitoon, jolloin ajoratojen ja jalkakäytävien lumet aurataan ja kuljetetaan samojen urakoitsijoiden toimesta.

Oheisessa kartassa on esitetty:

Lähin vakituinen lumenvastaanottoaikka

- Hernesaari, etäisyys 3-5 km
- Kyläsaari, etäisyys 3-5 km

Lähin vara-lumenvastaanottoaikka

- Hakaniemi, etäisyys noin 2 km

Alueella tai lähistöllä sijaitsevia lyhytaikaisia lumenkasauspaikkoja, mm.

- Merikasarmintori
- Katajanokan puisto (kioskin viereinen levennys)
- Kanavaranta (osa)
- Päävartiontori
- Senaatintori (rajoitetusti)

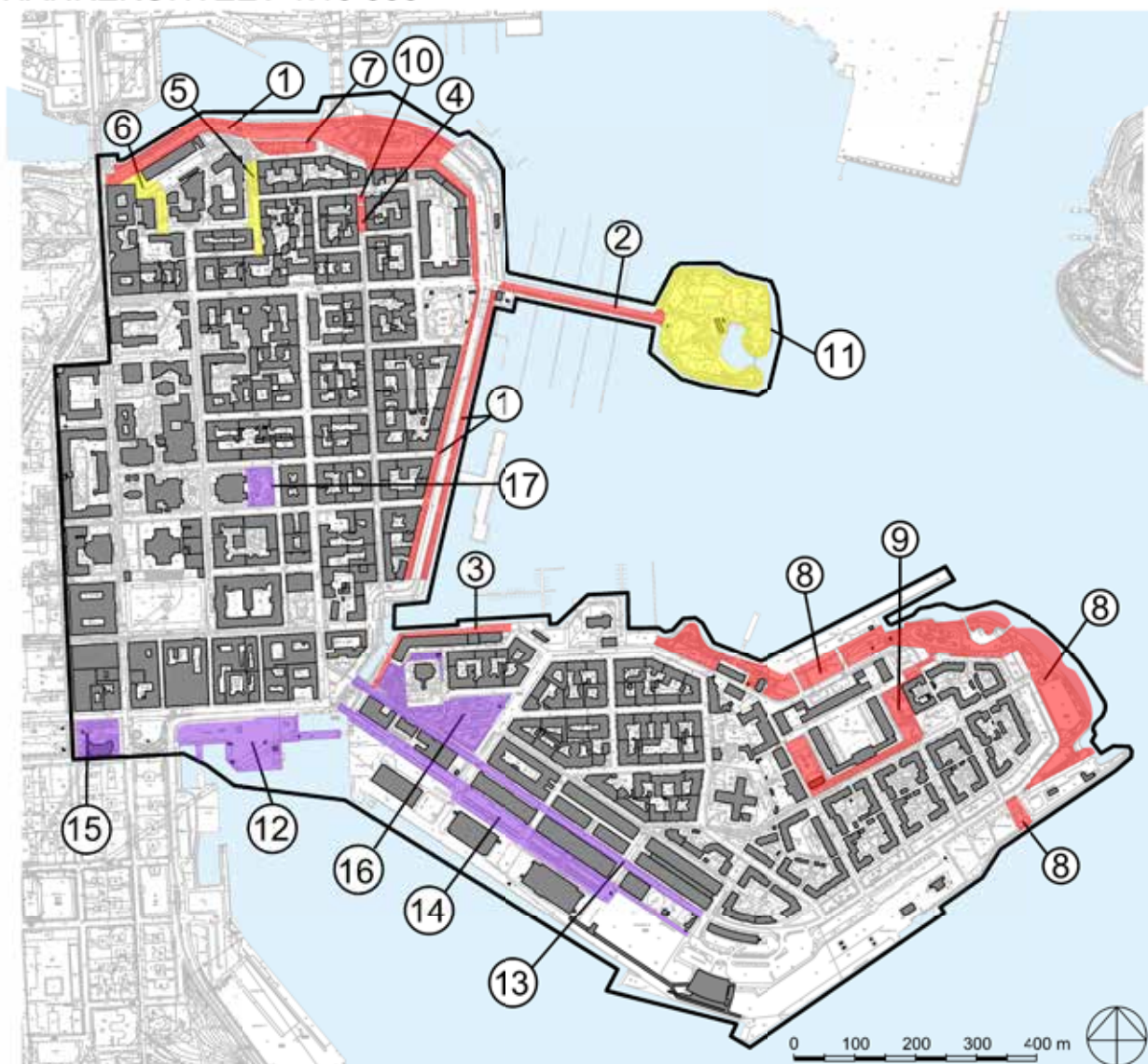
3.4 Esitetyt peruskorjaus- ja kunnostushankkeet

3.4.1 Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Korjattavia tai kunnostettavia kohteita on alueella melko paljon, joten hankeohjelmien laatimisessa piti suorittaa karsintaa. Etusijalle asetettiin vision toteutumisen kannalta ensisijaiset hankkeet: rantareitti ja pihakadut. Peruskorjaushankkeita esitetään neljä katukohdetta ja viisi puistokohdetta. Kunnostushankkeita esitetään kaksi katukohdetta ja yksi puistokohde. Seuraavalle 10-vuotiskaudelle tuleva rahoitustarve ja kohteiden kiireellisyysjärjestys esitetään seuraavassa luvussa.

Hoito- ja ylläpitoluokkiin on tehtävä tarkistuksia hankkeiden toteuttamisen yhteydessä. Esimerkiksi rantareitti kehittyi hanke kerrallaan, joten talvikunnossapidettävien virkistysreittien määrä lisääntyy vähitellen.

HANKEKOhteet 1:10 000

PERUSPARANNETTAVAT KADUT

1. Pohjoisranta-Siltavuorenranta
2. Tervasaarenkannas
3. Kanavaranta
4. Meritullinkatu

KUNNOSTETTAVAT KADUT

5. Oikokatu
6. Siltavuorenpenger

PERUSPARANNETTAVAT PUISTOT

7. Kirjanpuisto
8. Laivastopuisto-Matruusipuisto
9. Merikasarmipuisto
10. Meritullinkadun puistikko

KUNNOSTETTAVAT PUISTOT

11. Tervasaari

KOhteET, JOTKA VAATIVAT LISÄSELVITYKSIÄ JA/TAI JATKOSUUNNITTELUA

12. Kauppatori
13. Kanavakatu
14. Katajanokanlaituri
15. Kappeliesplanadi
16. Katajanokanpuisto
17. Säätytalon puistikko

3.4.2 Katualueiden peruskorjaushankkeet

POHJOISRANTA - SILTAVUORENRANTA

Nykytila

Pohjoisrannan eteläisin osuus on kunnostettu ja levennetty 1990-luvulla, katu muuttuu maantiemäiseksi Tervasaarenkannaksesta pohjoiseen. Korkea, v. 1961 valmistunut Hakaniemen silta katkaisee Kruununhakaa reunustavien rantakatuojen jatkumon. Siltavuorenrannan rantamuurit ja puurivit liittyvät 1930-luvulla rakennettuun Kaisaniemenrantaan. Rantareitillä on pyöräilijöiden ja kävelijöiden kannalta katsottuna monta epäjatkuvuuskohtaa.

Asukaspalaute

Asukkaiden mielestä reitillä on liian vähän kalusteita, se on roskainen ja epäsiisti, vaatii kiireellistä kunnostusta. Erityisesti kaivataan penkkejä Kirjanpuiston kohdalle ja Siltavuorenrantaan. Pyörätien jatkumattomuus on korjattava.

Tavoitteet

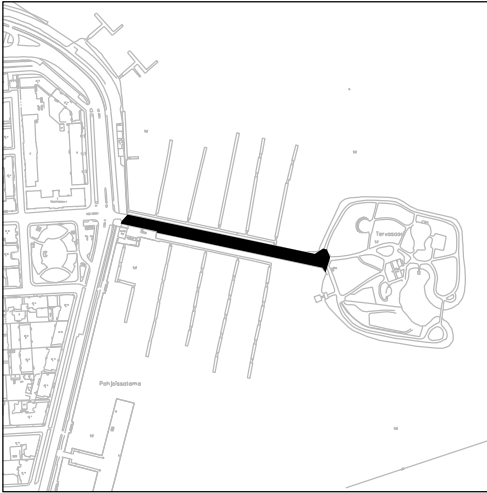
Rantareitin yhtenäinen ja laadukas jatkuminen Pohjoisrannalta Kaisaniemenrantaan esteettömyyden perustason reittinä. Hakaniemen sillan madaltaminen suunnitteilla, rantareitti tarkasteltava kokonaisuutena sen yhteydessä.

Suunnitellut toimenpiteet

- 1) Rantareitin kehittäminen osuudella Siltavuorenranta - Hakaniemensilta – Pohjoisranta: Rantamuurien ja -vallien kunnostus, reitin valaistus, päällysteet kasvillisuus, kalusteiden kunnon ja määrän tarkistus.
- 2) Hakaniemen sillan ympäristöineen: toiminnallinen kohentaminen (mahdollinen väliaikainen skeittipaikka?),
- 3) Pyöräreitin parannukset (Pohjoisranta, länsireuna): Hakaniemen sillalta tulevan pyörätien jatkuminen ei näy kadun rakenteissa ja päällysteissä, pienillä parannuksilla rinnakkaisväylästä toimiva yhteys.
- 4) Tukimuurin saumojen kunnostus (Pohjoisranta)
- 5) Katupuiden uudistaminen Pohjoisrannassa.

Yläkuvassa Siltavuorenranta ja alakuvassa Pohjoisrannan eteläinen osuus.

TERVASAARENKANNAS

Nykytila

Pohjoisrannan risteysalue on epämääräinen yksityisen pysäköintialueen takia. Näkymä ei houkuttele eikä kerro Tervasaaresta. Kävelyreitti on kapea, pensasistutukset yksitoikkoisia. Kalusteet ovat huonokuntoisia.

Asukaspalautte

Väärinpysäköinti pitäisi saada kuriin. Roskainen ja epäsiisti. Lapset toivoneet toiminnallisuutta ja levähdyspaikkoja, sisääntulon merkitsemistä että tietää mihin kannas johtaa.

Tavoitteet

Kannas toimii osana Pohjoisrannan ja Tervasaaren virkistyskokonaisuutta. Rantareitin osa.

Suunnitellut toimenpiteet

Kävelyreitin päällysteet, istutukset, kalusteet, valaistus. Ajokaistojen kulutuskerroksen uusiminen. Pyörätien muutokset länsipäässä. Saavutettavuuden, toiminnallisuuden ja viihtyvyyden parantaminen. Siltayhteys Sompassaareen suunnitteilla, kohde tarkasteltava kokonaisuutena sen yhteydessä.

KANAVARANTA

Nykytila

Pihakatu ja tärkeä kävely- ja pyöräliikenteen reitti. Päällyste muuttuu kesken pelkäksi asfaltiksi. Jatkuva autojen parkkeeraus ongelmana. Päällysrakenteen painuminen aiheuttaa hulevesien kerääntymisen lätäköksi.

Asukaspalaute

Autoliikenne häiritsee jalankulkua. Liian vähän kalusteita.

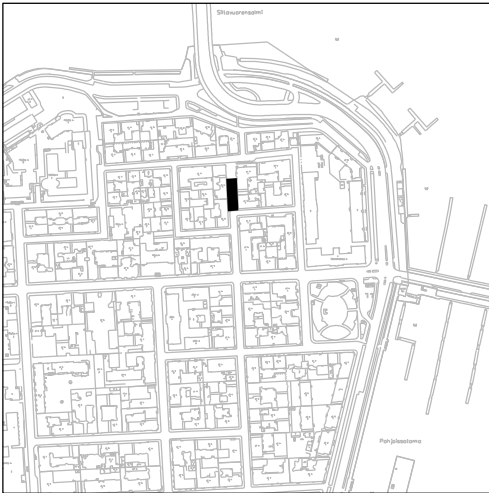
Tavoitteet

Oleskeluun ja kävelyyn houkutteleva pihakatu. Rantareitin osa.

Suunnitellut toimenpiteet

Erialaisten liikkeitä sovitettavien yhteen; reittien jäsentely pintamateriaalien avulla, kalusteet, opasteet, mahdollinen ajoneuvo.

MERITULLINKATU

Nykytila

Pihakatu liittyy viereiseen Meritullinkadun puistikkoon, joka sijaitsee kadun päätteenä. Teatterin sisäänkäynti on kadun varrella, paljon saattoliikennettä. Rakenteessa painumia ja kohoumia, päällysteet irtonaisia, tukimuurielementit vääntyneitä ja rikkonaisia, istutukset huonokuntoisia.

Asukaspalaute

Koululaiset ovat ehdottaneet puistikkoon kuntoiluvälineitä ja muut asukkaat puistikon ja pihakadun peruskorjausta ja toiminnallista jäsentämistä sekä mahdollista kaupunkiviljelyä.

Tavoitteet

Rauhalliseen oleskeluun ja asukkaiden kohtaamiseen tarkoitettu pihakatu, joka on kaupunkikuvallisesti sopusoinnussa vanhan rakennuskannan kanssa. Teatterin asemaa julkisena palveluna korostetaan hienovaraisesti.

Suunnitellut toimenpiteet

Pihakadun rakenteellinen ja toiminnallinen korjaus. Kalusteiden, varusteiden, kasvillisuuden ja päällysteiden kunnan tarkistus / uusiminen. Suunnitelmaan kokonaisuutena viereisen Meritullinkadun puistikon kanssa.

3.4.3 Katualueiden kunnostushankkeet

OIKOKATU

Nykytila

Kruununhaan ensimmäinen pihakatu, joka on perustettu 1980-luvulla. Pihakadun miljöö ja puitteet ovat kohdallaan mutta kohde on päällysteiden ja kalusteiden osalta jäsentymätön. Käyttäjiä laajalti senioritalosta yliopistolaisiin. Eteläosassa päällysteissä ja rakenteissa rikkonaisuutta.

Asukaspalaute

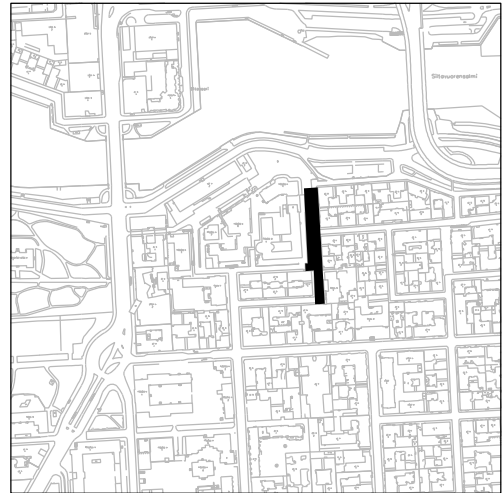
Kalusteita tulisi uusia ja pois viety keinueläin tulisi palauttaa.

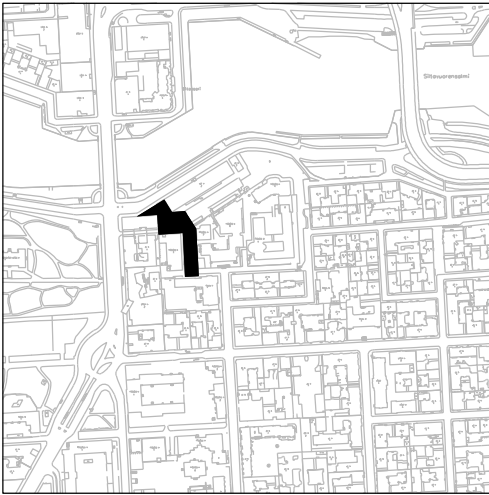
Tavoitteet

Rauhalliseen oleskeluun ja asukkaiden kohtaamiseen tarkoitettu pihakatu, joka on kaupunkikuvallisesti sopusoinnussa vanhan rakennuskannan kanssa. Leikkivälineitä ei palauteta katualueelle vaan katua kehitetään muilla keinoilla oleskeluun houkuttelevaksi.

Suunnitellut toimenpiteet

Pihakadun rakenteellinen ja toiminnallinen korjaus. Kalusteiden, varusteiden, kasvillisuuden ja päällysteiden kunnon tarkistus / uusiminen.

SILTAVUORENPENGER

Nykytila

Jalankulkijoiden ahkerasti käyttämä reitti rannasta yliopistoalueelle. Polkupyörät jätetään portaikon alkupäähän ja lukitaan aitaan. Maasto on kulunut ja täynnä oikopolkuja, reitin linjaus ei vastaa käyttötarvetta. Ylempänä myös pintavesivaurioita. Istutukset keskeneräisiä, päällysteet huonokuntoisia.

Asukaspalaute

Jalankulkijat pitävät reittiä tärkeänä ja toivovat että sitä parannettaisiin.

Tavoitteet

Kaupunkimainen, korkealaatuisesti rakennettu ja ylläpidetty, kävelyyn ja pyöräilyyn kannustava reitti. Esteettömyyden perustason reitti.

Suunnitellut toimenpiteet

Polkupyöräparkki, jalankulkyhteydet ja katuympäristö. Reitin toimivuuden tarkastelu, päällysteiden ja istutusten kunnostaminen. Polkupyöräparkin perustaminen mahdollisesti yhteistyössä yliopiston kanssa.

3.4.4 Viheralueiden peruskorjaushankkeet

KIRJANPUISTO

Nykytila

Kruununhaan pohjoispuolella sijaitseva, kapeahko ja varjoinen puisto, joka on pääasiassa leikkipaikkana. Kohteessa on arvokasta puustoa 1930- ja 1950-luvuilta, mukaan lukien luonnonmuistomeriksi osoitettu vanha sala-va, samaa kantaa kuin Lasipalatsin sala-va. Puisto on heikosti valaistu, huonokuntoinen ja toiminnoiltaan karsinoitu. Pensaat katkovat näköyhteyksiä.

Asukaspalaute

Parempi valaistus, uusia välineitä, mm. vauvakeinu.

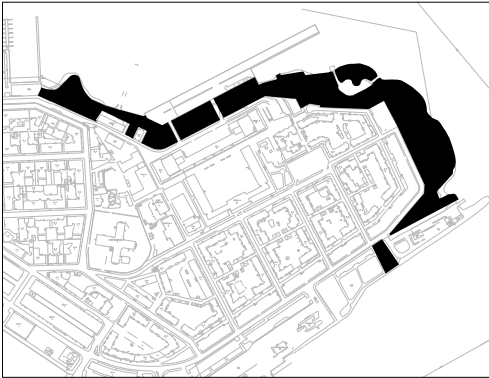
Tavoitteet

Luontevasti jäsennelty, toiminnoiltaan monipuolinen lähipuistikko, joka liittyy Siltavuorenrannasta Pohjoisrantaan jatkuvaan kokonaisuuteen. Vanhan puuston elinvoimaisuus ja näköala Siltavuorensalmelle turvataan. Hakaniemen sillan madaltaminen vaikuttaisi positiivisesti tämän puiston luonteeseen, merinäkyymiä voisi avautua myös itään.

Suunnitellut toimenpiteet

Puiston jäsentely, pinnat, käytävät, portaat, välineet, kalusteet, valaistus. Pensasistutusten tarkastelu: näkyvyys ja näkymät. Historiaselvitys laadittava ja kunnostussuunnittelu on perustuttava siihen. Kirjanpuiston peruskorjaus tulee tutkia Hakaniemensillan uusimisen yhteydessä.

LAIVASTOPIUISTO - MATRUUSINPIUISTO

Nykytila

Katajanokan täyttörannoille sijoittuva kapeahko, eri vaiheissa toteutettu viheralueiden sarja on epätasaisesti käytetty, osin ahtaan oloinen ja kulunut. Kasvillisuus on päässyt paikoin liian suureksi, minkä seurauksena se peittää merinäkyelmiä asunnoista, kadulta ja puistosta. Reitti ei ole yhtenäinen. Valaistustaso reitillä on paikoin vain 0,1 lux. Aidat ja muut varusteet eivät vastaa paikan arvoa. Kohde on yksi asukkaiden mielipaikoista. Viereinen, kaavoittamaton alue palvelee Suomenlinnan huoltoyhteyksiä. Osa puistoksi kaavoitetusta alueesta on valtion omistuksessa ja palvelee jäänmurtajasatamaa.

Asukaspalaute

Asukkaat ovat antaneet kohteesta paljon palautetta. Kunnostusta kaipaavat rantareitti kokonaisuutena sekä kalustus, kasvillisuus ja valaistus. Leikkipaikka ja pallokenttä ovat lisäksi perusparannuksen tarpeessa. Kenttä on mm. SaPa-jalkapalloseuran ja koululiikunnan käytössä. Nurmikenttä kannattaisi päällystää hiekkatekonurmella, nurmi ei kestä nykyistä käyttöä, lisäksi hanhet ulostavat nurmelle. Aita tulisi uusiksi, pallo karkaa portin alta mereen. Kentän valaistus ei ole riittävä. Mattolaituri halutaan korjata ja säilyttää epävirallisena uinti- ja kokoontumispaikkana. Koirapuisto on liian pieni ja kaipaavat parempia aitoja, lisää virikkeitä koirille. Kuntoiluvälineitä toivotaan lisää. Matruusipuiston metallipenkit ovat kylmät istua. Puistoa voisi kehittää toiminnallisesti monipuolisemmaksi, hiekkakenttä vaikuttaa melko käyttämättömältä. Toivottu mm. lasten ulkouima-allasta, koirapuistoa, istutuksia, penkkejä ja kahvilaa. Toivottu yhtenäistä rantapuistojen sarjaa.

Tavoitteet

Korkeatasoinen, Helsingipuiston kokonaisuuteen liittyvä, yhtenäisesti suunniteltu ja maisemallisesti avoin puistokokonaisuus, jossa on monipuolisia toimintamahdollisuuksia. Rantareitin osa. Esteettömyyden perustason reitti.

Suunnitellut toimenpiteet

Koko Laivastopuisto ja 1/4 Matruusipuistosta sisältyvät hankkeeseen. Esteetön rantareitti: pinnat, levähdyspaikat, risteysalueet, valaistus. Hiekkatekonurmikenttä, kuntoiluvälineet, isompi koirapuisto, leikkipaikka, mattolaituri. Rantaosuuksien kunnostus, kasvillisuuden tarkastelu: näkyvyys ja näkymät. Osa puistoksi merkitystä alueesta on valtion omistuksessa (Senaattikiinteistöt) ja ollut pitkään muussa käytössä (työmaaparakeja ym.) selvitettävä voidaanko se palauttaa puistokäyttöön. Laivastopuisto sisältyi v. 2007 arvoympäristöinventointiin, jossa se sai alimman arvoluokan III. Suunnitellaan kokonaisuutena viereisen huoltotontin ja Matruusipuiston kanssa.

MERIKASARMINPUISTO

Nykytila

Kaksihaarainen puisto, jonka itäpäässä on raunioiden yhteydessä nuorison suosima oleskelualue, ns. Alepan mäki. Rinne on talvisin suosittu pulkkamäkenä. Länsipäädyn hiekkakenttä palvelee koululiikuntaa, erityisesti pesäpalloa, Talvella kentälle on jäädytetty luistinrata. Puistossa on päiväkotikäytössä oleva vanha rakennus.

Asukaspalaute

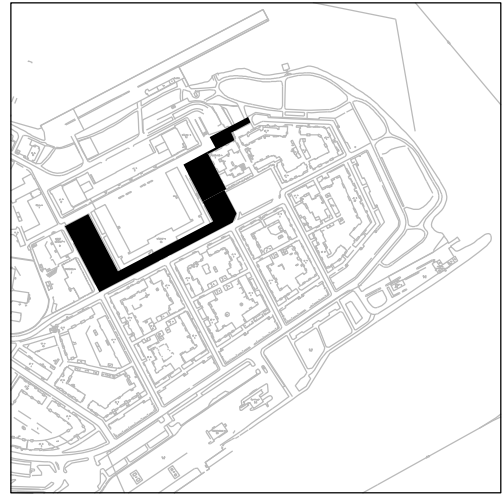
Itäpäästä on hiljattain poistettu leikkivälineet, rauniot ovat huonossa kunnossa, puisto on pimeä ja yhteys Merisotilaantorille huono. Toivottu rinteeseen laajentamista poistamalla puiston ylä- ja alaosan välissä kasvavat ruusupensasat ja siirtämällä puiston ylätasolle kulkevaa asfaltoitua polkua, että näkymät ja yhteys yläpuistoon paranisivat. Nurminteestä voisi tulla kesäisin mukava auringonottoaika, talvella turvallisempi pulkkamäki. Koululaiset ovat toivoneet länsipään pelikentälle hiekkatekonurmipintaa, mutta vain jos sen voi talvella jäädyttää. Opettajien mielestä nykyinen hiekkapinta on liian pölyävä, kivituha olisi parempi. Päiväkodilla ei ole leikkipihaa.

Tavoitteet

Asukkaiden kohtaamista palveleva monitoimipuisto. Monikäyttöinen pelikenttä, joka soveltuu luistinratakäyttöön talvisin. Puisto rajautuu esteettömyyden perustason reittiin.

Suunnitellut toimenpiteet

Itäpään peruskorjaus: jäsentely, yhteydet ja näkymät, raunioiden tarkastelu, portaat, tukimuuri, pinnat, kalusteet, leikkivälineet, valaistus, kasvillisuus, yhteys Laivastopuistoon. Länsipään kentän korkeuserojen ja kivituha- ja kivituhkapinnan tarkastelu ja korjaaminen. Kohde sisältyy Museoviraston RKY-alueeseen Katajanokan vanha osa. Raunioiden kunto selvitettävä ennen korjaussuunnittelua. Raunioilla ei kaupunginmuseon näkemyksen mukaan ole rakennushistoriallista arvoa. Ne voidaan tarvittaessa huonokuntoisina purkaa.

MERITULLINKADUN POHJOISPÄÄN PUUSTIKKO

Nykytila

Puisto on osa Meritullinkadun pohjoispään pihakatumiljöötä, joka on perustettu asukkaiden aloitteesta 1980-luvulla. Puistikossa on hiekkalaatikko ja shakkialue. Kohteessa kasvaa yksi suuri puu, lisäksi on pihlajia ja pensaita korotetuissa istutusaltaissa. Puistikko on likainen, istutukset ovat huonokuntoisia ja istutusaltaiden I-tukimuurit erittäin huonossa kunnossa. Puistikko on hyvin varjainen. Kaivutöiden tieltä on poistettu suurikokoinen jalava.

Asukaspalaute

Perusparannuksen ja uuden suunnitelman tarpeessa. Kaukolämpötyön jäljiltä korjaukset tekemättä, toinen vuorijalavista korvaamatta. Pieni leikkipaikka toiveena. Aloitteita esitetty mm koululaiset kuntoiluvälineitä, asukasillassa kaupunkiviljelyä, sekä Juha Ilosen Olohuone Helsinki –teoksessa.

Tavoitteet

Asumista palveleva kaupunkipuistikko. Mahdollinen puistokummikohde.

Suunnitellut toimenpiteet

Uudelleen suunnittelu ja peruskorjaus: kasvillisuus, reunukset, päällysteet, kalusteet, välineet, valaistus.

3.4.5 Viheralueiden kunnostushankkeet

TERVASAARI

Nykytila

Tervasaari on alueen suosituimpia kohteita, alueen helmi. Kohde on perustettu puistoksi asukkaiden aloitteesta 1980-luvulla. Paljon toimintoja, kuten koirapuisto ja koirien uimapaikka, ravintola ja kesäteatteri, leikkipaikka, pelikenttä ja mattolaituri. Kasvillisuus on paikoin ylikasvanutta ja rantapenkereet paikoin kunnostuksen tarpeessa. Hanhien ulosteet pilaavat nurmikoita.

Asukaspalaute

Kannaksen kehittäminen oleskelupaikkana ja sisääntulona, koripallokentän ja koirapuiston kunnostus (mm. aidat), leikkipaikan valaistus, lisää toimintoja koululaisille, leikkipuistotoimintaa, kiipeilyteline, lisää kioskeja, roska-astioita ja piknik-paikkoja, mattolaiturin säilyttäminen kokoontumis- ja uimapaikkana, kalastuslaitureita, ympärikuljettava rantareitti, joka olisi myös talvikunnossapidetty. Lisää ohjelmallista toimintaa kuten ulkoilmaelokuvia amfille. Yksi loivempi ranta josta pääsisi talvella hiihtämään jäälle.

Tavoitteet

Keidasmainen puisto, jonka saarimainen luonne ja merellisyys korostuu. Rantareitin osa.

Suunnitellut toimenpiteet

Valaistuksen parantaminen ja kasvillisuuden tarkastelu; polkujen risteyskohtien avartaminen. Päällysteiden, kalusteiden, varusteiden ja välineiden kunnostus/uusiminen ja riittävyden tarkastelu. Rantarakenteiden korjaaminen ja rantojen käytön kehittäminen. Sompasaareen johtavan, mahdollisen uuden sillan suunnittelun yhteydessä Tervasaarenkannas tulee ottaa osaksi tarkastelua. Kannasta tulee kehittää oleskelupaikkana ja Tervasaaren sisääntulona.

Kauppatorilla on eri toimijoiden asettamia kalusteita, jotka ovat vaihtelevossa kunnossa. Kauppatori on laajemman kaupunkisuunnittelun kohteena, joten sitä ei otettu hankkeeksi. Kauppatorin jatkoselvitys on kuitenkin käynnistettävä kiireellisesti.

Katajanokanlaiturin kävely- ja pyöräreittien ohjautuvuus tulisi suunnitella nykyistä paremmin yhteistyössä Helsingin Sataman kanssa.

3.4.6 Jatkoselvitys ja -suunnittelutarpeet

Kaavoitukseen ja liikennesuunnitteluun liittyviä kysymyksiä

Linnanpuiston pohjoispää on kaavoitettu puistoksi. Se on kuitenkin muussa kuin viheraluekäytössä. Esitetään yhdistämistä Linnanpuiston puistokokonaisuuteen tai kaavamuutosta. Kohde sisältyy Museoviraston RKY-alueeseen Katajanokan vanha osa.

Laivastopuistossa osa puistoksi kaavoitetusta alueesta oli inventointihetkellä muussa käytössä (työmaaparakeja ym.). On selvitettävä voidaanko se palauttaa puistokäyttöön. Laivastopuiston länsipää sisältyy Museoviraston RKY-alueeseen Katajanokan vanha osa.

Pihakatuja ja julkisten rakennusten sisäpihoja tulisi kaupunkisuunnittelun keinoin kehittää erityisesti Kruununhaassa, jossa on pulaa asukkaiden oleskelu- ja leikkipaikoista.

Säätytalon puistikon kaavamuutosta tontista puistoksi kohteen arvojen säilymisen kannalta tulisi harkita (v. 2007 arvoympäristöselvityksen suositus).

Asukaspalautteessa on tullut esiin laivaliikenteen tuomien autojen aiheuttamia liikenneongelmia asuntokaduilla. Liikenteen ohjausta tulisi parantaa Katajanokalla, niin että laivoista purkautuva liikenne ohjautuu ulosmenoreiteille.

Jatkoselvitystarpeet

Seuraavien kohteiden osalta suositellaan lisäselvitysten laatimista ja jatko-suunnittelua. Hankkeiden edistäminen edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien, mm. Helsingin Sataman ja Kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Kauppatori ja Katajanokanlaituri ovat osa Eteläsataman aluetta, jota kehitetään kokonaisuutena. Kauppatorin jatkosuunnittelu on kiireellisyysjärjestyksessä ensimmäisenä:

Kauppatori - Torialueen päällysteiden, reunusten ja kalusteiden korjaus ja toimintojen selkeytys, sekä esteetön reitti Katajanokalle.

Kanavakatu - Pyöräkaista- ja ajoratajärjestelyt ja katuosuuden rakenteellinen korjaus ja puuistutusten uusinta

Katajanokanlaituri - Kävely- ja pyöräilyliikenteen järjestelyiden ja reitin selkeyttäminen. Rantareitin osa.

Kappeliesplanadi - Puuston istutussuunnitelman päivitys ja toteutus.

Katajanokanpuisto - Kohteesta on laadittava historiaselvitys ja kunnostus-suunnittelun on perustuttava siihen.

Säätytalon puistikko - Kohteesta on laadittava historiaselvitys ja kunnostus-suunnittelun on perustuttava siihen.

Koko Siltavuorenrannan, Tervasaaren ja Pohjoisrannan, Matruusipuiston sekä Laivastopuiston rantarakenteiden kuntotutkimukset ja korjaustarpeiden arviointi.

Katajanokanpuisto on historiallisesti arvokas kohde, jonka vaiheet tulisi selvittää. Koirapuisto vie nykyisin puistosta ison osan.

Säätytalon puistikko on yksi Kruununhaan harvoista suojaisista leikkipaikoista. Sen peruskorjaussuunnittelu tulisi aloittaa historiaselvityksellä.

Suunnittelu- ja ohjelmointitarpeet

Pöyräilyreittipinnoite historiallista keskustaa varten tulee suunnitella.

Katupuiden uudistamisen pitkäntähtäimen ohjelmointi tulee tehdä.

4 RAHOITUSTARVE

4.1 Kokonaisrahoitustarve

Suunnittelualueen kokonaisrahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi kokonaisuudessaan katu- ja puisto-osaston strategian mukaiseen tilaan turvalliseksi, toimivaksi, kestäväksi, viihtyisäksi ja esteettömäksi. Kokonaisrahoitustarve sisältää kaikki kuntokartoituksessa ilmenneiden korjaus-, kunnostus- ja perusparannustarpeiden kustannukset sekä suunnitelmaosuudessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat kustannukset.

4.2 Esitettyjen hankkeiden kustannukset

Oheisissa taulukoissa on esitetty kustannukset kohteittain sekä kohteiden kiireellisyysjärjestys.

Viheralueille kohdistuva kokonaiskustannus vuosiksi 2013–2022 on noin 4,9 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannukset vaihtelevat 36 000 eurosta 2,8 miljoonaan euroon. Hoitoluokkamutoksista ei tule merkittäviä kustannusvaikutuksia suunnittelukauden aikana.

Katujen peruskorjauksiin kohdistuvien hankkeiden kustannusarvio on noin 2,5 miljoonaa euroa.

Suunnittelualueelle kohdistuvat kustannustarpeet ovat yhteensä noin 7,4 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa keskimäärin 740 000 euroa /vuosi. Kaikkia hankkeita ei todennäköisesti saada mahtumaan tälle kymmenvuotiskaudelle.

4.3 Ylläpito- ja hoitokustannukset

Hoito- ja ylläpitoluokkiin ei ole ehdotettu suoria muutoksia, joten niiden kustannusvaikutukset eivät merkittävästi muutu.

TOTEUTUSOHJELMA KADUT				
KOHTEEN NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m ²	Kustannukset Euroa	Kiireellisyys
Pohjoisranta-Siltavuorenranta	Siltavuorenrannan ja Pohjoisrannan pohjoisosan rantamuurien ja -vallien kunnostus, rantareitin valaistus, päällysteet, kasvillisuus, kalusteet. Pohjoisrannan pyöräreitin parannukset. Pohjoisrannan tukimuurin saumojen kunnostus .	57693	1 214 700	2
Tervasaarenkannas	Kävelyreitin päällysteet, istutukset, kalusteet, valaistus. Ajokaistojen kulutuskerroksen uusiminen. Pyörätien muutokset länsipäässä.	4266	240 800	3
Kanavaranta	Päällysteet, kalusteet, opasteet, valaistus, mahdollinen ajonesto.	5592	553 100	1
Meritullinkadun pihakatu	Pihakadun kalusteet, varusteet, kasvillisuus, päällysteet ja valaistus. Suunnitellaan kokonaisuutena viereisen Meritullinkadun pohjoispään puistikon kanssa.	640	292 300	1
Oikokatu	Pihakadun kalusteiden, varusteiden, kasvillisuuden, päällysteiden ja valaistuksen kunnan tarkistus / uusiminen.	4179	111 300	3
Siltavuorenpenger	Kävelyreitin toimivuuden tarkastelu, tukimuurin, päällysteiden ja istutusten kunnostaminen / uusiminen. Pyörätelineiden asentaminen, päällyste ja valaistus.	5583	84 700	1

TOTEUTUSOHJELMA VIHERALUEET				
KOHTEEN NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m ²	Kustannukset Euroa	Kiireellisyys
Kirjanpuisto	Puiston jäsentely, päällysteet, käytävät, portaat, välineet, kalusteet, valaistus. Pensasistutusten tarkastelu: näkyvyys ja näkymät. Huom: historiaselvitys laadittava.	2 108	157 400	2
Laivastopuisto-Matruusinpuisto	Koko Laivastopuisto ja 1/4 Matruusinpuistosta sisältyy hankkeeseen. Esteetön rantareitti: päällysteet, levähdyspaikat, risteysalueet, valaistus. Hiekkatekonurmikenttä, kuntoiluvälineet, isompi koirapuisto, leikkipaikka. Rantasuukien kunnostus, kasvillisuuden tarkastelu: näkyvyys ja näkymät.	37 412	2 829 100	1
Merikasarmipuisto	Kivituhkakentän korjaus. Itäpään jäsentely: yhteydet ja näkymät, portaat, tukimuuri, päällysteet, kalusteet, leikkivälineet, valaistus, kasvillisuus, yhteys Laivastopuistoon. Huom: raunioiden kunto/kohtalo selvitettävä.	8 316	654 800	2
Meritullinkadun pohjoispään puistikko	Uudelleen suunnittelu ja peruskorjaus: kasvillisuus, reunukset, päällysteet, kalusteet, välineet, valaistus. Huom: puistokummikohde. Suunnitellaan kokonaisuutena viereisen piha- katuosuuden kanssa.	201	36 700	1
Tervasaari	Polut, risteyskohdat, pelikenttä, leikkipaikka, koirapuisto, laiturit, kasvillisuus, kalusteet, valaistus. Rantamuurin osuuden korjaaminen.	25 096	1 178 900	1 (rantaraken- teet) 3 (muut)

LÄHTEET

Julkaistut lähteet:

Hautamäki, Ranja (2000): Portti puutarhaan. Historiallisten puutarhojen inventointiopas. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu 21.

Heikkilä-Kauppinen, Marja (1985): Väri Helsingin kaupunkikuvassa. Arkkitehti-lehti 6-7/1985.

Heinänen, Jouni (2008): Kantakaupungin nivelet. Kolmiopuistot ja jäänösaukiot Helsingin ruutukaavaverkkojen saumakohdissa. Diplomityö. Teknillinen korkeakoulu.

Helsingin kaupungin hulevesistrategia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2008:9 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupunkikalusteohje. HKR katu- ja puisto-osasto julkaisu 2010:8.

Helsingin liikekeskustan esteettömyyssuunnitelma. Helsinki kaikille –projekti. Laatinut Sito Oy 2006. Helsingin kaupungin rakennusvirasto.

Helsingin yleiskaava 2002, selostus.

Ilonen, Juha: Olohuone Helsinki. <http://www.kolumbus.fi/juha.ilonen/Sivusto/etusivu.html>

Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimintaohjeet. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2008:8 / Katu- ja puisto-osasto. Kirjoittajat: Tiina Perälä, Jere Saarikko, Eeva Ruoff, Näkymä Oy.

Lybeck, Kajsa (2006): Eläintarhanlahti ja Kaisaniemenlahti – kulttuurihistori-

allinen selvitys rantojen rakentumisesta ja kehityksestä. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, keskustaprojekti.

Putkonen, Lauri (toim.): Kansallismaisema. Helsinki: Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto, 1993.

Schalin, Mona (2011): Torikorttelit, Katu- ja torialueiden päällysteet, rakennushistorian selvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011:2 / Katu- ja puisto-osasto. Laatinut Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy.

Tegel, Satu (2008): Kasvit ovat kaupungin vaatteet. Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus. Helsingin kaupungin Rakennusviraston julkaisut 2009:11 / Katu- ja puisto-osasto.

Tegel, Satu (2009): Vaahteran varjossa, syreenin tuoksussa. Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön taustaselvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2009:10 / Katu- ja puisto-osasto.

Tirri, Anni ja Tujula, Pirjo (2011): Helsinki kaikille –projekti – 10 vuotta esteettöntä kaupunkia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011:13.

Julkaisemattomat lähteet:

Törrönen, Sirpa (2010): Helsingin maisema-analyysi. Diplomityö. Maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma. Arkkitehtuurin ja insinööritieteiden tiedekunta. Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu.

Verkkojulkaisut:

Helsinki kaikille –projekti. Esteettömän rakentamisen ohjeet ja katualueita koskevat tyyppiirustukset. http://www.hel.fi/hki/hkr/fi/Helsinki+kaikille/A_Ohjeita+suunnitteluun

Helsingin kotiseutupyöräreitit <http://www.hel2.fi/ksv/Aineistot/Liikennesuunnittelu/kotiseutureitit/kotiseutreit.html>

Helsingin paikkatietopalvelu, ajantasa-asemakaavat <http://ptp.hel.fi/ptpa/>

Helsingin ympäristökeskus, luontotietojärjestelmä <http://ptp.hel.fi/tj/>

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä <http://kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat/index.html>

Arkistot:

Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, kaupunkimittausosasto (ilmakuvat, kantakartta ja kiinteistökartat)

Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston piirustusarkisto (aiemmat katu- ja puistosuunnitelmat)

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500

KUVAILULEHTI

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Tekijä(t) Meri Mannerla-Magnusson, Marko Ranta, Anna Ryymin	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Anu Kiiskinen, anu.kiiskinen@hel.fi	
Nimeke Katajanokan ja Kruununhaan aluesuunnitelma 2013-2022	Mistä julkaisua saa Anu Kiiskinen
Sarjan nimeke Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:7	
Sarjanumero 2013:7	Julkaisu-aika Kesäkuu 2013
Sivuja 85	Liitteitä
ISBN 978-952-272-481-6 (painettu versio) 978-952-272-482-3 (verkkoversio)	ISSN 1238-9579
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi, ruotsi
Tiivistelmä <p>Aluesuunnitelma on strateginen suunnitelma, jossa tarkastellaan yleisten alueiden nykytilaa ja kehittämistarpeita. Tavoitteena on, että sekä viherympäristön että katualueiden laatu paranee ja monipuolistuu tasavertaisesti eri kaupunginosissa. Syksyllä 2011 alkanut työ on tehty maisema-arkkitehtitoimisto Studio Terra Oy:ssä, jossa työstä ovat vastanneet maisema-arkkitehdit Sarianne Silfverberg ja Meri Mannerla-Magnusson sekä hortonomi AMK, maisema-arkkitehti yo Anna Ryymin. Alikonsulttinaan heillä on katualueiden osalta ollut Marko Ranta Finnmap Infra Oy:stä. Työtä on ohjannut arkkitehtuuri- osastolla aluesuunnittelija Anu Kiiskinen. Karttojen visualisoinnista ovat vastanneet Anna Ryymin Studio Terra Oy:stä ja projektisuunnittelija Jyrki Ulvila arkkitehtuuri- osastolta.</p> <p>Aluesuunnitelma laadittiin vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Tiedottamisesta ja vuorovaikutuksen järjestämisestä on vastannut Tarja Lahin arkkitehtuuri- osastolta.</p> <p>Områdesplanen är en strategisk plan i vilken man granskar de allmänna områdenas tillstånd och utvecklingsbehov. Målet är att kvaliteten på grönmiljön, gatorna och torgen förbättras och blir mångsidigare, jämligt i olika stadsdelar. Det arbete som påbörjades under hösten 2011 har utförts av landskapsarkitektsbyrån Studio Terra Oy, där arbetsgruppen har bestått av landskapsarkitekterna Sarianne Silfverberg och Meri Mannerla-Magnusson och hortonom YH, landskapsarkitekturstudent Anna Ryymin. Som underkonsult gällande gatuområden har de anlitat Marko Ranta från Finnmap Infra Oy. Områdesplanerare Anu Kiiskinen har lett arbetet på arkitekturavdelningen. Anna Ryymin från Studio Terra Oy och projektplanerare Jyrki Ulvila från arkitekturavdelning har stått för visualiseringen av kartor.</p> <p>Områdesplanen upprättades i växelverkan med invånare, organisationer, representanter för olika ämbetsverk samt andra intressentgrupper. Tarja Lahin från arkitekturavdelningen har organiserat växelverkan och informationen.</p>	
Avainsanat Aluesuunnitelma, Katajanokka, Kruununhaka	

Rakennusviraston julkaisut 2013

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:1/ Arkkitehtuuriosasto
Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto, hoito- ja kehittämisuunnitelma 2013–2027

ISBN 978-952-272-388-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-389-5 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:2/ Arkkitehtuuriosasto
Helsingin katupuurivit vuosina 2010–2011 – puurivien ja kujanteiden uudistaminen ja täydennysistuttaminen

ISBN 978-952-272-399-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-400-7 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:3/ Arkkitehtuuriosasto
Lehtisaaren, Kuusisaaren ja Kaskisaaren aluesuunnitelma 2013–2022

ISBN 978-952-272-401-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-402-1 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:4/ Katu- ja puisto-osasto
Kitkarenkaiden käytöllä parempaa ilmanlaatua – liikenneturvallisuudesta tinkimättä

Nasta-tutkimusohjelman 2011–2013 loppuraportti

ISBN 978-952-272-459-5 (painettu versio), ISBN 978-952-272-460-1 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:5/ Arkkitehtuuriosasto
Puotilan, Vartioharjun ja Fallpakan aluesuunnitelma 2013–2022

ISBN 978-952-272-403-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-404-5 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:6/ Arkkitehtuuriosasto
Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan aluesuunnitelma 2013–2022

ISBN 978-952-272-461-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-462-5 (verkko-versio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:7/ Arkkitehtuuriosasto
Katajanokan ja Kruununhaan aluesuunnitelma 2013–2022

ISBN 978-952-272-481-6 (painettu versio), ISBN 978-952-272-482-3 (verkko-versio)

